

Lauris Gundars

BÄZE

©2010

DARBOJAS

Brāļi:

JURIS

JĒKABS

ARVĪDS

RITA – Jura sieva

1. aina

Lauku mājas saimes istaba. Vasara. Vakars.

Telpas vidū stāv zvanveidīgs cilvēka auguma objekts ar horizontālām spraugām tuvu tā augšpusei. No istabā esošo lietu haosa var spriest, ka šeit drīzāk ir kāda darbnīca, ne dzīvojamā telpa.

Dzirdams, ka pagalma iebrauc auto, tad skan tā signālaure. Smieklī, balsis, klaudz durvis. Atbraukušie acīmredzami staigā pa citām mājas telpām, kāda vīrieša balss ik brīdi sauc Arvīda vārdu.

Visbeidzot veras saimes istabas durvis – pa tām iekšā nāk JURIS: 37 gadīgs gaišmatis ar manāmu alus vēderiņu. Viņam rokā balts plastmasas maisiņš, kuru viņš līdz pat ainas beigām neatrod, kur nolikt: istaba ir pārāk piegružota, putekļaina.

JURIS. (sauc) Arvīdīn!... Sīkais, tu te esi?... Vīdi-i, Sīkais!...

Dzirdams, ka viņam nopakaļ nākošie pārāk skaļi smejas – tur ir vīrietis un sieviete. Visbeidzot istabā ieklūp sieviete – tā ir RITA, 31 gadīga blondīne uz augstiem papēžiem, īsos svārkos. Viņai rokā celofānā tīts, paplucis, bet paliels ziedu pušķis.

RITA. Kāds sviests!!!... Kāds bardaks!!!...

Viņa atkal smejas, kādēļ top skaidrs, ka Rīta ir ievērojami iereibusi. Iedzēris ir arī viņai nopakaļ istabā ienākošais JĒKABS: 39 gadīgs jauneklis, modernās, apspīlētās drēbēs. Viņš nestāj fotografēt: gan to, kāda izskatās māja, gan pašus atbraucējus.

JĒKABS. Pareizajā pieturā esam izkāpuši?!...

Abi ar Rītu atkal neadekvāti skaļi smejas.

Juris gan nepievērš tam uzmanību: viņš dodas pie loga – tas atrodas uz skatuves malas, pret skatītājiem.

JURIS. (lūkojas pa logu) Nekas nav mainījies...

JĒKABS. Sīkais to māju kādam ir uzsitis gaisā.

JURIS. Tas var ienākt prātā tikai tev.

JĒKABS. Tev gan nekad!

JURIS. Mēs vienkārši nodevām brālim savas daļas. Par ļoti simbolisku naudiņu, starp citu, ja neatceries. Arvīdīn! Vīdi-i!...

JĒKABS, RITA. Sīkais!!!... Daudz laimes dzimšanas dienā!!!... (dzied) *Lai dzīvo sveiks, lai dzīvo-o-o...*

Abi jau atkal smejas un fotografējas paši.

JURIS. Sabrucis nekas nav: re, kūtij eņģes mainītas.

JĒKABS. (*par zvanu*) Re, Sīkais ir sektā iestājies!

RITA. *Ding-ding-dong!!!.. Alelujā-ā-ā!!!...*

Visi aplūko dīvaino zvanu, Jēkabs nebeidz vien to fotografēt.

JĒKABS. Te taču nav neviena baznīca!

RITA. Uzbūvēsim! Vidi-i. Gribu baznīcu!!!...

JURIS. Zvanus lej no viena gabala, nekniecē.

RITA. Vidi-i, modināsim cilvēkus! Lai viņi paskatās, kā paši dzīvo! *Ding-ding-dong!!!..*

JURIS. Zvaniem nav caurumu...

RITA. Skaidrs! Caurumi ir tikai pakaļai!...

JURIS. Negribi atgulties?

JĒKABS. Nē, tās ir bruņas!

RITA. Ideāli!!!

JĒKABS. Nē, tas ir sargtornis – uzliks uz jumta, lūrēs pa šķirbu un taurēs, ja naidnieks nāks!

RITA. (*Jurim*) Dzirdēji, mēs taurēsim, kad tu parādīsies!!!!...

JURIS. Atgulties...

RITA. Lūdzu!!!... Paspaidīsi vispirms drusku vai uzreiz raujam biksītes nost?!

Rita guļas zemē.

JURIS. Celies, lūdzu!... Te ir baigi netīrs...

RITA. Gulies, celies, gulies, celies, gulies!... Es varbūt gribu kaut ko netīru, mīļais!...

Pēkšņi Juris sāk strauji rakāties pa mantām, sameklē sarūsējušu spaini:

Ritai ir slikta dūša. Brīdi pamocījies pār spaini, viņa to skauj un metas

laukā no istabas, prom.

JĒKABS. Saforsējām mašīnā drusku, ne? Karsts jau arī...

JURIS. Varbūt aizmirsis, ka pašam dzimšanas diena?

JĒKABS. Ir viņam šodien tā dzimmene, ir!

JURIS. Sailgojies esi drusku, ne?

JĒKABS. Kāpēc?

JURIS. Nu, ka pēkšņi tā atcerējies. Man jau kaut kā vienmēr šķiet, ka viņam tie 35 vēl baigi tālu: nav taču dzīvojis vēl...

JĒKABS. Man kaut kā vienmēr šķiet, ka viņam bija piecdesmit, kad mēs vēl pamatskolā gājām. Briesmīga dzīve: dzīvo vecs visu dzīvi...

JURIS. Nobildē mani šite.

Juris iekārtojas logā, piemeklē pozas.

JĒKABS. Priekš kam?

JURIS. Skaties, lai celiņu un šķūni redz: dzimtais pagalms...

JĒKABS. Lai Ritu arī? (*par Ritu pagalmā*) O, kā nodeva! Es tūlīt pats skriešu, goda vārds!...

JURIS. Neņem viņu kadrā.

JĒKABS. Par tumšu jau. Rīt no rīta.

JURIS. No rīta saulrieta nebūs. Skaties, kā ābeles deg. Atceries?...

JĒKABS. Es drusku pasēdēšu, ja?...

Arī Jēkabs acīmredzami nejūtas labi – viņš izrok no mantu jūklja lodzīgu krēslu, sēstas, pamazām sagumst un aizmieg.

JURIS. (*lūkojoties pa logu*) ... Tēvs nāk, tad govis... pēc tam muterīte ar spaiņiem, atceries? Un ābeles deg, un govis sarkanas. Un tu basām kājām bizo šiem pretim – tu man neļāvi pat laukā nākt, atceries: vecākais brālis!... (*sauc Ritai pa logu*) Elpo dziļāk! lelpo, izpūt, elpo!... (*Jēkabam*) Tēvs katru vakaru pielika plaukstu pie acīm un paskatījās augšā – uz svēteli, atceries?... Mēs, sīkie, jau toreiz nesapratām, kā tie svētie visu pieķēza: Īsta cementa fabrika – skaidrs, ka tā ligzda bija jāgāž zemē. Bet šitās bābu klačas pēc tam : *Mājai svētības nebūs!*... Svētība ir nestrādāt, bet lūrēt debesīs: kad no baltās lidmašīnas svilpdama nāks lejā granāta!... Tēvs strādāja: skaties, kādas ābeles! (*Ritai*) Elpo, elpo, elpo!!!... (*Jēkabam*) Ja tā padomā: kas mēs šodien būtu? Var muldēt daudz ko, bet viņam bija kodols... (*Ritai*) Neārdies, neārdies!!! Nāc iekšā!... (*Jēkabam*) No šejienes mēs esam nākuši – dziedī vai raudī, ne? Varam jau neteikt „paldies”, bet tas nu nemaz nebūtu godīgi...

Veras durvis, Rīta ar spaini nāk atpakaļ.

RITA. (*čukst*) Braucam mājās...

JURIS. Tikko atbraucām.

RITA. Pagulēt... kur pagulēt...

JURIS. Mašīnā ķebļus pagaidām izlaidīsim. Tūlīt gribi?

RITA. Nē, vēlāk... es vēl kādu govī izslaukšu, tad!...

JURIS. Tēvs vienmēr teica – *izvemies pirms pļavu pļauj, neturi iekšā!* Kad rāva sešos augšā. Un tā tas arī bija, ne? (*pamana, ka Jēkabs piemidzis, abiem ar Ritu*) Saņemas, saņemas – ciemos esam atbraukuši. Piekārtosim, sakārtosim – lai pašiem patīkami! Tēva māja...

Jēkabs atgaiņājas, nemostas.

RITA. Braucam mājās...

Juris ņem no sava maisiņa laukā divlitrīgu kokakolas pudeli.

JURIS. Izskalo muti! Tikai atpakaļ nelaid! Un kakliņu notīri...

RITA. Lūdzu, braucam!...

JURIS. (*klusu*) Es zināju, ka tieši tā arī notiks!

RITA. Tas nebija speciāli!

JURIS. Man pie kājas: mēs te esam, un mums tas jāizdara.

RITA. Jurīt... es...

JURIS. Nesāksim atkal! Tu to negribi. Un tu labi zini, ko tu gribi. Un es to zinu, un viss. Tev ir tikai jāsmaida – tu solīji. Neko vairāk neviens no tevis neprasa! (*Jēkabam, skaļāk*) Brālīt, tev naudu vajag?

Jēkabs mirklī cenšas atmosties, Juris smejas.

JURIS. Man arī vajag: kuram tad nevajag?!... Celies, Rita grib te piekārtot, sakārtot: mums taču kaut kur būs jāguļ.

JĒKABS. Sīkais atvilkās?

JURIS. Atradīsim, sameklēsim, bet gan kaimiņi jau ir noziņojuši. (*skatās pa logu*) Bet nu baigi skaisti – viss sarkans!...

Veras durvis – tajās ARVĪDS: paliela auguma vīrs darba biksēs, maikā.

Viņš acīmredzami nesmaida par konkrētajiem viesiem – viņš smaida vienmēr.

JURIS. Aiztaisi acis! Acis ciet!!!...

Arvīds paklausa, Juris ņem viņu pie rokas, ved dziļāk istabā – uz brīvāku vietu. Ar žestiem un grimasēm viņš liek Ritai un Jēkabam saņemties, spiež Ritai rokā ziedu pušķi.

JURIS. Trīs, divi, viens – ū-ūn!...

Visi trīs ciemiņi savu iespēju robežās dzied „Lai dzīvo sveiks!”.

JURIS. Acis jau sen var taisīt vaļā! Daudz laimes dzimšanas dienā!...

Arvīds atver acis. Rita pārāk plati smaida, dodot viņam pušķi. Jēkabs steigšus meklē Jura maisiņā savu dāvanu: litrīgu degvīna pudeli. To ieraugot, Rita acumirklī atkal ķer sarūsējušo spaini un skrien no istabas laukā. Juris smejas.

*Tad Juris velk no maisiņa laukā arī savu dāvanu – spožā papīra tītu kārbu.
Tomēr uzreiz viņš to Arvidam nedod.*

JURIS. Tai rītā, kad man palika trīsdesmit pieci, es sev jautāju – nu, vecais velns, vai ir vēl kaut kas tāds, kā tev nav? Man ir viss. Vēl vairāk – es pat varu ar citiem dalīties, vai ne?... Nu, protams, neko īpašu man tai dienā neviens tā arī neuzdāvināja – visādus štruntus. Bet nākošajā rītā es pamodos ar neizskaidrojamu sajūtu: kaut kā man tomēr trūkst! Tikai es nezinu, kā. Veselu mēnesi nezināju. Un tad vienu dienu – *ir!* Ir! Man kaut kas ir bijis, bet vairāk nav. Un tas man trūkst! Un tie esat jūs!... Nē, protams, es tagad nesākšu jūs aģitēt atkal dzīvot kopā šai mājā, bet mēs esam kaut ko pazaudējuši, es sapratu. Un tā ir dzimta. Mūsu bāze. Es to sapratu. Dzimtas vairs nav, pamata.... Jā, tur ir arī mana vaina: es arī aizgāju no šejienes. Un Jēkabiņš nosvīda vēl pirms manis. Palika pastarītis. Palika cilvēks, kuram es šajā dienā varu uzdāvināt to, kā viņam nav!... Šeit ir tas, ko es paņēmu, kad gāju no šī nama prom – par piemiņu. Nu esmu atnesis to atpakaļ.

*Juris sniedz Arvidam kārbu – tā izrādās smaga: krīt Jēkabam uz kājas.
Juris netaisās gan to attīt.*

JURIS. (*Jēkabam*) Attaisi brālim!

Drebošām rokām Jēkabs cenšas atraisīt spodro papīru, visbeidzot plēš to nost. Papīrā izrādās ir ietīts balts ķieģelis.

2. aina

Turpat. Nākošās dienas vidus.

Istaba ir nedaudz piekārtota – Rita pa to rosās ar patreiz. Zvanveidīgais objekts joprojām stāv, kur stāvējis: tas gan ir uzlabots – klāt nākuši dažādi āķi, divi prožektoru kā mikimausa ausis.

Attīrīts ir galds – uz tā sviestmaižu šķīvīši, degvīns, kokakola, glāzes. Juris sēž pie galda – viņam mugurā atpogāts kreklis, kājas apakšbikses. Brīdi kluss – Juris skatās pa logu tālumā.

JURIS. (*pēkšņi*) Nē, viņš muld, stabili muld! Bet kāpēc viņš muld?! Kāpēc pēkšņi viņš tik baigi grib būt vecākais brālis? Māja taču vienalga juridiski pieder viņam...

Viņš lej sev degvīnu, dzer.

RITA. Par agru sāk...

JURIS. Labi, atbraucām nepareizajā datumā, bet baigi maz kļūdījāties – kāpēc lai apvainotos! Bet kāpēc vecākais brālis? Lai nestāsta! Tad taču tēvs nebūtu mani gatavojis būt par saimnieku. Skaidrs – Džeikobiņš aizlaidās uzreiz, bet Arvīdiņš taču tepat vien bija, un tēva darbus viņam vienalga bija jāmāk. Jaunākajiem pašiem jāspirinās, bet vecākajiem tēvs dod pamatu zem kājām, un man viņš deva – tā bija, un paldies viņam...

RITA. Neesi kaut ko pārpratis – visi vakar bijāt labi, un Arvīds jau ir īpatnējs...

JURIS. Nav nemaz tik īpatnējs...

RITA. To taču nemaz nevar sajaukt: kurš brālis vecākais.

JURIS. Skaidrs! Kāpēc viņam pēkšņi jāpieliek sev pieci gadi klāt?

RITA. Ko tad Džeikobiņš?

JURIS. Viņš jau tikai ķiķina – kā vienmēr. Traģiski: kā viņš vēl var būt jurists? Viņš taču vispār sāk atvadīties no pelēkās vielas, nemani?

RITA. Viņam ir citas vielas...

JURIS. Muld viņš, muld! Un es tikai sēžu un māju ar galvu, idiots!

RITA. Ir jau dīvainis, ir.

JURIS. Lunis... (*pēkšņi*) Nē! Nesāc šitos! Normāls džeks! Jā, varbūt no vientulības te kaut ko sagudro, bet citādi vīrs kā ozols – pati redzēji! Un ja jau viņam tagad ir četrdesmit, tad vispār ir izcili: labi gēni! Un nevajag!... Var jau būt, ka mums pašiem kaut kas sajucis pa šiem gadiem...

Ielej, dzer.

RITA. Vakarā būs jābrauc.

JURIS. Izej dārzā – gan jau kaut kur vāļājas: aiz klēts...

RITA. Priekš kam viņš tev tagad?

JURIS. Mēs brāļi esam! Trīs brāļi... Laba sajūta, ka tā pasaka, ne? Varbūt tiešām uzcirst tādu jaunu tradīciju – tiekamies kādos pāris gados reizi? Tēva mājā Arvīdiņa dzimmenē, nu – īstajā... Un tad jau tu pati varbūt gribēsi viņu satikt – būsim vēl tuvāki radi, ko?

RITA. Izbeidz! Es tūlīt aizbraukšu, goda vārds!

JURIS. Brauc. Gatavojies. Vienalga smaidīt nemāki. Vairāk tu tāpat palīdzēt nevari. Ja nu vienīgi mēs nodrošinātu dabisko procesu...

RITA. Stulbenis!!!...

Juris smejas. Durvis veras, nāk iekšā Jēkabs – vienās apakšbiksēs.

JURIS. Atrast tevi nevar – zvanu un zvanu...

JĒKABS. Aizmirsu antenu iespraust (*smejas*).

JURIS. Atkal esi atslēdzies? Ilgi jau?

Jēkabs sniedzas pēc sviestmaizes, Juris uzsit viņam pa pirkstiem.

JURIS. Ēdīsim visi kopā: kad brālis no darba pārnāks.

JĒKABS. Vari iedomāties – kāds tur viņam tas viesu nams?

RITA. Ko viņš tur dara?

JĒKABS. Direktorē!

JURIS. Kaut kādas laivas tur esot – sargā laikam.

JĒKABS. No kurienes tu to ķieģeli paņēmi?

JURIS. Pie vējtvera.

JĒKABS. Netrūkst tur.

JURIS. Domā, es varu atcerēties, no kura pakša bija nokritis?

JĒKABS. Mūsējie ir baltāki, gludāki.

JURIS. Lietus, saule...

JĒKABS. Izmērs cits.

JURIS. (*Ritai*) Pastāsti, cik reizes es tev neesmu jāvis to ķieģeli izludināt miskastē?

JĒKABS. Es nevaru braukt atpakaļ uz pilsētu.

JURIS. Cik?

JĒKABS. Tu neticēsi.

JURIS. Tu neticēsi, cik jau ir iekrājies.

JĒKABS. Nav taču tā, ka es nekad un neko neesmu tev atdevis!

JURIS. Tagad mēs par to nerunāsim.

JĒKABS. Par ko mēs tagad runāsim?

JURIS. Tāpēc izdomāji, ka jābrauc šurp – paliksi, pagrīdē?

JĒKABS. Neviena tev nelika braukt. Atšuvi taču: ko tad pēkšņi pārdomāji?

Dzimta uzradās...

JURIS. Domā, es muldos? Mēs neesam brāļi?

JĒKABS. Labāk klusēšu. Es jau klusēju.

JURIS. Kur viņš ir? Piecas minūtes jau pāri!... (*par zvanu istabas vidū*) Man likās, ka Arvīdiņš neko nemāk, bet nekas, cīnījies godam...

RITA. Kas tad tas ir?

JURIS. Es jau teicu.

RITA. Neāzējiet mani! Džeikob?

JĒKABS. Zemūdene bez motora: taisnība. Iekarina striķī pie laivas, teiksim, pats sēž iekšā. Re, stikliņus jau ielicis – kur skatīties laukā.

RITA. Apakša caura.

JURIS. Apakša paliek vaļā. Pirms miljons gadiem ar šitādiem katliem nira: gaiss jau tur iekšpusē paliek – elpot var. Pakaļa tikai ūdenī.

RITA. Nemuldi!

JURIS. Kaut kad bērniībā viņš mani arī aģitēja – *nirstam, nirstam...* Vienā pasaku grāmatā rakstīts, ka mūsu ezerā esot vesela pilsēta nogrimusi...

RITA. Riktīgi skaisti!...

JURIS. Aha! Tas ir duļķainākais ezers Ziemeļeiropā! Pats savus pirkstus neredzēsi!

RITA. Bet viņš taču to zina!

JĒKABS. Paskaidrot?...

JURIS. (*Jēkabam*) Kāpēc viņš pēkšņi grib būt vecākais brālis? Es neiebraucu.

JĒKABS. Varbūt, ka viņš arī ir vecākais: es neatceros, cik viņam bija gadi, kad es noplauku.

JURIS. Tu vienmēr biji vecākais, viņš Sīkais...

JĒKABS. Tev es arī esmu vecākais... Ko tu cepies? Kāda atšķirība?

RITA. Kā to var nezināt?!...

JURIS. Un? Ir kāda starpība, ka tu Gitai esi jaunākā māsa? Abas gudras... Es nemaz necepos, es vienkārši nevaru saprast... Kur viņš ir: desmit pāri jau!...

JĒKABS. Tev vajag šito māju? Nē, es klusēju!...

JURIS. Tad klusē!

Veras durvis, pa tām nāk iekšā Arvīds – smaidošs, kā vienmēr. Viņam rokā liela līdaka.

JURIS. O-o-o!!!... Vīrietis ar medījumu! Saņem, sieviete!

RITA. Cik skaista!...

JURIS. Aizej, uzcepu to lopu, sašmorē!

RITA. Jā, protams! Svaiga, vai ne? Dzīva nav?...

Rita smejas. Ņem līdaku, prom.

Juris sēdina Arvīdu pie galda starp sevi un Jēkabu, kurš jau atkal sniedzas pēc sviestmaizes, taču Juris atkal neļauj.

JURIS. Esi šorīt strādājis? Mums būs tad, ja brālim paliks pāri! (*Arvīdam*)

Sieviete sarūpēja, ēd!...

Arvīds ēd, kaut, šķiet, drīzāk pieklājības labad.

JĒKABS. Kur viņa ar to zivi aizplivinājās? Virtuve vispār ir te...

JURIS. (*smejas pārlieku skaļi*) O, muļķe! Bet lai paskraida, pameklē!...

Vienalga es būtu sūtījis viņu sauļoties. Ja ir tāda iespēja tā pasēdēt, trijatā, pēc tik gariem gadiem...

JĒKABS. (*Arvīdam*) Tūlīt kaut ko spļaus laukā – neaizrijies!...

JURIS. (*Jēkabam*) Kāpēc tu neēd? Es taču pajokoju!

JĒKABS. (*Arvīdam*) Zini, viņš tā diršās tāpēc, ka es esmu viņam parādā. Un baigi daudz. Vergs es viņam esmu.

JURIS. Tad uzdejo! Uzdiedi!

Jēkabs metas to darīt, dzied ļoti greizi.

JURIS. (*smejas*) Viss! Atlaižu visus parādus!!!...

Smejas visi, tomēr ļoti dažādi. Arī Arvīds: viņš uzmanīgi vēro notiekošo, pūloties saprast, kas jāņem par pilnu, kas ne.

Juris velk no laukā pagaldes trīs pornožurnālus ar izteiksmīgiem vākiem – katram brālim pa vienam. Jēkabs, kurš beidzot ir meties virsū sviestmaizēm, pat aizrijas.

JĒKABS. Atcerējies bērniņu?!... Sentimentu dzīsim - korī?...

JURIS. Mini vēl?

JĒKABS. Tu šķiries?

JURIS. Man pat pa kreisi laist nav iemesla – neticami, bet fakts: esmu laimīgs cilvēks.

JĒKABS. Esi tomēr pervers – aizdomas bija!...

JURIS. Jā, esmu!... Nu, tā to varbūt var nosaukt. Uz šīs apkārtējās, trakās dzīves fona normāls jau laikam neesmu.

JĒKABS. Ja vecais šito redzētu uz sava ēdamgalda, muterīti nožņaugtu, un pats pēc tam pakārtos! („tēva” balsī) *Kā citādi to grēku nomazgāt?!...*

JURIS. Nebija jau ar viņu tik traki...

JĒKABS. Nē, tikai es vēl tagad katru reizi čurājot viņu pieminu!

JURIS. Katram savi principi, katrs esam citāds...

JĒKABS. Neesi tu citāds! Labi, ka tev bērnu nav!

JURIS. Speciāli mani kaitini?

JĒKABS. (*čukst, Arvīdam*) Klusu! Tētis runā!...

JURIS. Viņam bija sliktās puses, bet bija arī labās, un tāpēc mēs vispār te esam: tas ir jānovērtē. Un ir lietas, kuras viņš saprata ļoti, ļoti dziļi...

Jēkabs gan jau sācis šķirstīt žurnālus, pieklusināti komentē Arvidam.

Rāda arī attēlus no sava fotoaparāta.

JĒKABS. Vo, šitā iznāk baigi dziļi... Par šito es vienmēr brīnos – man baigi sāp, bet šie tik rukā. Vajag kaut kādu vingrošanas programmu drukāt ievadā. Ģeniāla ideja – *pornovingrojumu krājums!* Izdošu!... Kādas tev labāk patīk – pupainās, ne? Klausies, tu varētu mums pastāstīt – kā te rit tava pornodzīve? Brālis varbūt var palīdzēt...

JURIS. Varbūt es varētu pabeigt? Man tiešām ir ko teikt.

JĒKABS. Labi, atvaino...

JURIS. Patiesībā tas būs mana vakardienas tosta turpinājums... Pēdējo pusgadu es domāju par vienu un to pašu – es jau teicu: par mums, par dzimtu. Tā ir beigusies, tā beigsies līdz ar mūsu aiziešanu: mums nevienam nav īsta, patiesa, arī juridiski neapstrīdama dzimtas turpinātāja. Un jaunāki mēs nepaliekam... Bet tas, protams, nevar notikt un nenotiks, un tam nav jānotiek pēc pavēles: tas ir skaidrs. Mums līdz tam ir jāizaug...

JĒKABS. *(par žurnāliem)* Trenēsimies, augsim!...

JURIS. ... Mēs dzīvojam tādā pasaulē, kur sāk apzināties dzimtas jēgu un saturu tikai tad, kad šitie žurnāli jau ir lieki.

JĒKABS. Tu paspēji!

JURIS. Nē. Citādi jau man pašam būtu pilna māja bērnu. Bet es sāku nojaust. Un ar to gribu dalīties...

JĒKABS. Labi, ko tu gribi?

Juris ceļ no pagaldes laukā pārnēsājamo aukstumkasti.

JURIS. Esmu sarunājis vietu tādā speciālā ledusskapī – mūsu sēkla tik glabāta līdz brīdim, kad pārlicinoši nepateiksim: dzimtai jāturpinās! Varbūt tas pat var notikt nākošajā paaudzē, pēc trim...

Brīdi kluss. Juris ņem no kastes laukā trīs burciņas, liek tās brāļiem priekšā.

JĒKABS. Tava tagadējā burciņa kaut kur ar zivi aizskrēja: šķiraties tomēr...

JURIS. Tu kādreiz vari pieslēgties?! Visu apņirdz tikai neveiksminieki! Tu taču tāds neesot!... Ejam katrs kur nu labāk patīk un tiekamies pēc divām stundām: šovakar precei jābūt pie vietas, speciālisti gaida... Jā, mēs kļūdījāmies atbraucot nepareizajā dienā, pat gadā varbūt, bet tieši tas vēlreiz norāda: ir pēdējais brīdis. Ja večuki būtu dzīvi, viņi mūs svētītu, noteikti.

JĒKABS. Simboliski, tēva mājā...

JURIS. Jā, arī tas. (*Arvīdam*) Tu saproti?

Arvīds, šķiet, jau gatavs atbildēt, taču Jēkabs iespraucas brāļiem pa vidu.

JĒKABS. (*Arvīdam, par burciņu, rāda*) Šī ir tava sieva – kristālskaidra, caurspīdīga: ideāla dzimtas turpinātāja. Atver vāciņu un uzspaud. Tad ņem maku bildītes un turpini dzimtu...

JURIS. (*rāmi*) Nu, ko tad apkłusi? Vēl pastāsti!... (*Arvīdam*) Izlemsim vēlāk, vai mums viņa gēni vispār būs vajadzīgi, lai gan izņēmumi pierāda likumus – ne dzimta bez kropļa!... (*Jēkabam*) Negribi, nevajag – iztiksim!

JĒKABS. Es gribu, ļoti gribu! Ui, kā gribu iespricēt dzimtā kroplīti! Nu, lai stiprāka: pats teici. Bet nesanāks. Tehniska problēma.

JURIS. Spermatozoīdi beigušies?

JĒKABS. Nē! Nevaru glābties, cik daudz! Tikai visi sit pa smadzenēm! Jo vienu reizi mani noķēra viens balts, balts vīrs, uzmeta uz ginekoloģiskā krēsla un nosēja tos kurkuļvadus! Bet šie taču nerimstas – āprāts!

JURIS. Laba ekonomija uz prezervatīviem.

JĒKABS. A triperis, *hivi* visādi? Es jums iedošu tā dakterīša adresi – ejiet ar likumu: ja noķers, dzimtai vāks. (*Jurim*) Varbūt tu viņu zini – dakterīti sauc...

Strauji veras durvis – pa tām skrien iekšā Rita.

RITA. Aizpeldēja! Zivs!...

JĒKABS. Stāvēji aiz durvīm?

RITA. Nesu pāri pagalmam, izsitās no rokām un dīķī iekšā! Un peld prom, dziļumā iekšā!

JĒKABS. (*smejas*) Veči, lecam pakaļ!!!

JURIS. Jā!!!... Domā nenokērsu?! Cik reizes es neesmu tur lēcis?! Ejam!

Juris laukā no istabas, prom, Rita nopakaļ.

JĒKABS. Būs jautri!...

Nekā neteicis, arī Arvīds laukā, prom.

JĒKABS. Tu aizmirsi!...

Ņem burciņu, arī prom.

3. aina

Turpat. Vakars. Riet saule.

Uz galda tortes kaste, papīra šķīvji, plastmasas dakšas glāzes.

Jēkabam mugurā Arvīda drēbes, Arvīdam Jēkaba – tās nedaudz par

mazām, kādēj izskatās komiskas, ne elegantas, kādas tās īstenībā ir.

Arvīds smaida otrpus galda, Jēkabs patreiz atspiežas pret grīdu, vēlāk

veic dažādus citus vingrinājumus.

JĒKABS. (*skaita*) ... 11... 12... 13... 14... 15... O! Varēju! Pa nedēļu dabūšu līdz 30: tu redzēsi!... Atceries, kā man bija jānodod 120 reizes – kad to raugu jaunajā *hauzē* ielēju. 120 reizes bez piecelšanās. Vecais pats nemaz nevarētu! Nomiru gandrīz... (*atdarina tēva balsi*) *Mazie sūdi – 20 reizes, stiprie sūdi – 40, normālie sūdi – 50!*... 120 – tie bija hipersūdi!...

Smejas. Tad ņem fotoaparātu un sāk fotografēt Arvīdu – vien pamazām

var sākt nojaust, ka Jēkabs brāli uztver drīzāk kā lietu: viņš vērš uzmanību

uz atsevišķām Arvīda ķermeņa detaļām, un nemana viņa mulsumu.

JĒKABS. ... To pusābeli neesi nozāģējis, es skatos – atmiņai par tētuku...

Katru plaišņu un šķirbiņu atceros – mani tur laikam visbiežāk kabināja klāt.

Tev jau nepienācās.... Klau, kādu lampiņu nevar dabūt manā istabā –

nevarēju nekur atrast. Tur redzēji – piekārtu tur... Tikai nesāc dziļi elpot: es

te netaisos palikt uz mūžiem. Izbeidz – man to māju nevajag. Kādu mēnesi

pajogošu, pietiks. No vārda *joga*. Ir tāda lieta, tāda, nu... Nu, sākšu dzīvi no

jauna: man tā uznāk reizi kādos trijos gados. Nez kāpēc nekad nav ienācis

prātā uz šejieni atbraukt to mēnesi. Baigi labi sakrita. Un tu arī pie reizes

nemirsi nost no garlaicības: es esmu atraktīvais puika, tu redzēsi. Jocīgi jau ir,

ja drusku tā padomā: mēs jau tā kā nemaz nepazīstamies, veci, tā ir. Bet tu

redzēsi – pēc tam lūgsies, lai es vēlreiz atbraucu te padzīvot.... Kaut kur

teļļuku saorganizēsīm – būs jautri. Būs kā aizlaikos – nekādu kontaktu ar

ār pasauli – es savu trubu jau izmetu. Jā, izmetu. Nē, nu labi: tu jau nemaz

nenojaut, ko tāda trubas atkarība nozīmē, bet tas ir ārprāts. Vispār, veci,

atkarības, tieši atkarības ir tās, kas sačakarē labus cilvēkus. Jā, es esmu

Jurkam parādā, bet tu jau nezini, kāpēc. Atkarība. Mini, kāda. Es esmu

normāls jurists, nekoļtjos, dzeru maz, nespēlēju, pat nepīpēju gandrīz

nemaz... Nu, kas tad ir ar mani. Mini trīs reizes... Vecenes, vecenes un

trešoreiz vecenes! Es jau smejos: esmu suicidāls tips. Nu, ar pašnāvnieka

tendencēm. Vecenes nomāc manus izdzīvošanas instinktus! Nesmejies – tā ir baigā nelaime! Nenovēlu nevienam! Tagad vismaz kādu mēnesi es nedrīkstu iet laukā no mājām – tad pāries tās lomkas, palikšu atkal pats. Tā ir tā joga. Ja es gadījumā gribu kaut kur nosvīst, tu mani turi, nelaid – lai kādus iemeslus es arī neizdomātu: to es māku! Ja kāda sieviete grib te ienākt, dzen ar sūdainu koku! Viņas mani kaut kā saož pa kilometru vismaz: nezinu, kā citādi skaidrot šito ārprātu. Gribu dzīvot pats savu dzīvi, bet šīs strīpā nāk. Un viņām visām vēl liekas, ka es iemīlos, bet tā jau nav: viņas pašas iemīlas. Esmu atkarīgais, tas viss. Jā, veci – skaties uz mani, un esi pateicīgs Dievam, ka tev tas viss nedraud! Lai gan bez sievietes jau arī mūžu nenodzīvot.

Saorganizēsim kaut ko, tikai vēlāk: kad jau būšu drusku tīrāks... Paklau, tu neko dārzā nedari. Varbūt kaut ko saorganizējam – nebūs jātērējas par to, kas aug pa brīvu! Gan jau kādu *piķīti* arī saorganizēsim, bet savs ir savs, un ekoloģija ir ekoloģija. Ko tu vispār ēd – ledusskapja nav... Saorganizēsim. Tu no manis daudz ko iemācīsies, veci! Lai tikai šitie aizbrauc – sāksim jaunu ēru! (*par torti*) Šitā viņiem jau bija bagāžniekā. Rita māc zivis šmorēt, kā tad! Viņiem visu no veikala mājā ved, veci. Arī atkarīgie, goda vārds! Tā jogurta fabrika viņiem naudu štancē, un kāda jēga? Sabūvējuši tur būdiņu būdiņas visādas pie savas pils – kad citiem cilvēkiem dažreiz nav kārtīga jumta virs galvas!... Bet, labi – veci, ir jādomā pozitīvi, tikai pozitīvi! (*skatās pa logu*) O, šī velk to savu varoni laukā no autiņa!... Iedomājies: gulēt tēva mājā viņiem par prastu. Tas nekas, ka kājas uz stūres jāstutē. O, šis gandrīz noturējās!... Bet tas bija skats: labi, ka uz kājām lēca, citādi spranda būtu nost! Dēles kā kazragi! Kā šim olas skanēja, kad malā izlēca – ledus bumbiņas: *tinkš-tinkš-tinkš...* Tīrs avota ūdens: aizmirsis! Biju redzējis, ka puslitru šņabja ņem vienā malkā, bet 0,7... (*par redzamo pagalmā*) Nu, atnāks, neatnāks, atnāks, neatnāks... četrpāpus!... (*māj pa logu, smaida*) Brāļus biežāk žņaudz nevis indē... Nē, Vidi, es par Šekspīru: ir tāda lieta kā tejāters – tur lietas kārtu daudz vienkāršāk. Dabiskā atlase – kurš rāpo, tam galva nost!...

Strauji veras durvis, pa tām nāk iekšā Juris – pārspīlēti enerģisks un skaļš.

Tomēr viņš čukst.

JURIS. Aizsūtīju Ritiņu pēc kafijas – nav ko klausīties puiku lietas! Vismaz līdz brīdim, kad manu kurkulīšu bataljons sasniegs viņas pārbiedēto olšūnu!...

(*Arvīdam*) Nu, saldi noskrēja? Cik tad litri?...

*Viņš ņem no pagaldes aukstumkasti, ņem laukā burciņu – tajā sēž varde.
Jēkabs cenšas nesmieties par Jura pārbīli un pārsteigumu, Arvīds klusi
smaida: kā vienmēr.*

JURIS. (*Arvīdam, par Jēkabu*) Brālīt... es saprotu, ka viņš ir ļoti patīkams puisis: jokdaris, smējējs, dzīves baudītājs – es tāds, protams, neesmu. Es arī nemaz netaisos tāds būt, bet to, ko es teicu par mūsu dzimtu, es tiešām arī domāju. Labi, varbūt tev tas tagad izklausās dīvaini, bet, tici man, Dievs visu redz un zina.

JĒKABS. Āmen!...

JURIS. (*Arvīdam*) Izdarīsim to kaut vai tikai tāpēc, ka mēs esam pilnvērtīgi vīrieši...

JĒKABS. Kur tava burciņa?

JURIS. (*Arvīdam*) Es biju iedzēris pēc tā ledus dīķa...

JĒKABS. Bija sarāvis, atrast nevarēja, bet pēc tam ne par ko necēlās!...

JURIS. (*Arvīdam*) ... tad var gadīties kropli gēni. Bet es to izdarīšu: aizbraukšu mājās un rīt no paša rītiņa noteikti...

JĒKABS. Nu, nestāv viņam uz tām tavām maucām! Cilvēks bēdīgs atgriezās ar tukšu trauku. (*Arvīdam*) Nesūrst baigi?

JURIS. Tu viņam smadzenes nečakarē! (*Arvīdam*) Ģērb nost tās viņa lupatas – nopirksim citas! Paskaties pēc kā tu izskaties!...

JĒKABS. Gribi viņu nopirkt? Tad tā arī vajag teikt!

JURIS. Cik tev to naudu vajag?

JĒKABS. Tik, cik tev nav! (*Arvīdam*) Es tev tūlīt kādu stāstu pastāstīšu! Eju vienreiz pie sava dakterīša, un...

Strauji veroties durvīm, smaidoša un arī ļoti enerģiska istabā nāk Rīta – ar lielu termosu rokā. Ierauga aukstumkasti un burku ar vardi.

RĪTA. Un es domāju: kur mana kaste? O, kāds te taisās par zoologu?

JĒKABS. Tavs vīriņš! Slepēnais eksperimentātors, sadists! Nezināji?

JURIS. Vidis... lūdza pārbaudīt, vai te dīķī nav pārāk liels... dzīvsudraba līmenis. Tas ir paraugs...

RĪTA. Jauki!...

JĒKABS. Jā, šitā varde naktīs spīd!...

RITA. Karsta kafija!... (*par termosu*) Ķīniešu ražojums, bet tura siltu divas dienas: lai kāds vēl saka, ka viņi visi tur ir primitīvi!... Te sausais pieniņš, cukuriņš... Dzersim un brauksim – tumšs jau paliek...

JĒKABS. ... un mašīnas lukturiem naudiņas nepietika...

RITA. Jurim visu laiku no darba zvana – pat svētdienas dienā!...

JURIS. Mēs paliekam.

RITA. Bet zvana, pats teici...

JURIS. Pa simts gadiem reizi atbraucam, bet uzreiz skriesim prom?

Palīdzēsīm Vidim – pati šņāci: sievietes roku te vajag...

RITA. Bet...

JURIS. To saka tavs vīrietis: mēs paliekam!... (*Jēkabam*) Vismaz torti māki sagriezt?

JĒKABS. Nedodiet man nazi!

JURIS. (*smejas*) Būtu labs virsraksts: *Brālis nodur brāli trešā brāļa acu priekšā sava idiotiskā rakstura dēļ*...

JĒKABS. Un tēva mājā!

RITA. (*griež torti, Arvīdam*) Tev garšo vafeļu tortītes? Esi ēdis?

JURIS. Stulbs es biju līdzams tai dīķī, tā ir. (*par zvanu*) Vajadzēja taču ar šito: uzreiz būtu teicis! Izmēģinātu pie reizes!

JĒKABS. Olas vienalga būtu ūdenī.

JURIS. (*Arvīdam*) Tu negribi kaut ko modernāku – varu iedomāties, ka ir nopērkami visādi tur elpošanas baloni un siltās nirēju bikses, lai kurkuļi nesasalst. Braucam uz veikalu: kad tev ir brīvdiena tai laivu kantorī?

JĒKABS. Mīļais brāli, viss nav par naudu pērkams. Ar Arvīda atļauju, es varu paskaidrot. (*par zvanu*) Šis ir ekoloģisks business – tu saplūsti ar dabu: tāpat kā zivs, vai vēzis. Tu skaties uz to, kas apkārt, bet aiztikt neko nevari, jo tev jau nav roku. Un uz mājām neko aiznest nevar. Aptuveni tā. Netālu no saliņas ne tikai viena grimusi pils, bet vesela pilsēta laikam tomēr esot.

JURIS. Bet... mūsu ezerā taču neko neredz...

JĒKABS. Esot dūņu kārtā, zem kuras dzidrs ūdens – tāds ezers zem ezera, tikai sūdiem cauri jātiek. (*Arvīdam*) Man liekas, viņš netic.

JURIS. Kāpēc?... Protams, ja ir, tad ir...

JĒKABS. Tikai ar tik smagu verķi tur var tikt cauri.

JURIS. Nu, vienreizēji... Bet siltas bikses vienalga vajag.

JĒKABS. Tur esot mistiska silta ūdens straume – kā Islandes karstais avots...

JURIS. (*Arvīdam*) Tu to redzēji, tiešām?...

JĒKABS. Vēl kārtīgi ne – vienreiz galvu tikai iebāzis: kamēr gaiss pieticis.

JURIS. Tas taču ir baigais atklājums!

JĒKABS. Vēl pasaki, ka tu tici!

JURIS. Jā! Kāpēc ne?!

JĒKABS. Tad tu jau būtu sācis biļetes drukāt uz šito pasākumu!

JURIS. Drukā tu – tev taču naudu vajag! (*Arvīdam*) Re, kā viņš tev tic!... Bet es spēju iedomāties, kāpēc ne... Mēs varētu par šito parunāt. (*Rītai*) Aizšauj pakaļ trim litrīgajiem. (*Jēkabam*) Taisies, Ritiņa pie reizes aizraus tevi lūdz busam.

JĒKABS. Es te palieku! Es neteicu? (*par drēbēm*) Redzi, Vidis mani par strādnieku iecēla, pats viņš tagad būs pārvaldnieks!

JURIS. (*Arvīdam*) Viņš grib uzsist gaisā tavu māju! Gatavojies pansionātam!

JĒKABS. Ritiņ, paskaties uz mums, nu, paskaties! Kurš tev no šiem brāļiem pašlaik nepatīk?... Un kurš patīk vislabāk? Neizvairies! Tas taču ir tik vienkārši!

RITA. (*Arvīdam*) Ēd tortīti!

JĒKABS. Viņa izvēlējās!...

Visi smejas – katrs gan savādāk.

4. aina

Turpat. Nakts.

Istabā kaut kas saskatāms vien pateicoties Mēness gaismai no loga.

Uz galda viens otram līdzās sēž Jēkabs un Rīta – viņi smēķē vienu kāsi uz abiem, velk dūmu ar acīmredzamu gandarījumu. Abi čukst.

RITA. (*par kāsi*) Ja man kāds pirms pusgada teiktu, ka es bez šitā dzīvot nevarēšu, es skaļi smietos!

JĒKABS. Un tagad stāsti, kā tas viss ir īstenībā – kas viņš ir? Es pazīstu?

RITA. Kas „viņš”? Es visu izstāstīju: Juris grib troņmantnieku un tikai savas dzimtas turpinātāju, bet ir problēma: tāpēc tāds cirks...

JĒKABS. Viņš nav neauglīgs – tu samaksāji par tām tukšajām analīzēm, bet pati sev spirāli iespraudi. Kas viņš ir?

RITA. Smieklīgi!...

JĒKABS. Zini, es esmu tā doktora pamatpacients: var pat teikt, ka viņš bez manu ģenitāliju piedzīvojumiem sen būtu bankrotējis. Mēs taču toreiz tur tikāmies.

RITA. Ir taču ārstu noslēpums!

JĒKABS. Brāļi jau nav nekādi svešinieki...

Brīdi kluss.

RITA. Tu Jurim izstāstīsi?

JĒKABS. Tad nu secinām, ka beidzot tev ir kāds cits, un jūs negribat atlikušo mūžu nodzīvot ar plikām pakaļām. Tikai šķirties vajag tā, lai Juris būtu vainīgs, lai tu dabūtu vismaz pusi no tiem viņa jogurtiem. Kas viņš ir?

RITA. Cik tu gribi?

JĒKABS. Tev jau nekā nav. Jurim ir vairāk.

RITA. Ko tu ar viņu lecies visu laiku? Tev taču naudu vajag! Es bez nerviem gandrīz paliku: *(atdarina Jēkabu) Es tev pastāstīšu, es tev pastāstīšu!...*Labi, tu mani noraktu, bet viņš jau tev naudu vienalga nedotu: par tādām patiesībām neviens neko nedod.

JĒKABS. Tik, cik man vajag, vienalga nedos – tad kāpēc lai vienreiz neļautos savām dziļi apslēptajām vēlmēm?

RITA. Cik vajag? Pēc šķiršanās, protams.

JĒKABS. Kur troņmantnieku liksi?

RITA. Nebūs nekāda troņmantnieka.

JĒKABS. Juris vienmēr savu panāks – tēva skola: tu pat nenojaut, ja?

RITA. Vari iedomāties, kādi tie Arvīdiņa gēni ir? Luņa hromosomas...

JĒKABS. Bet dzimtas gēni!... Kā tā var sačakarēt smadzenes?!

RITA. Mēs jau vēl nezinājām, ka tev nekas nevar būt, bet tu jau biji norakstīts: Jurim tikai vienu burciņu vajadzēja.

JĒKABS. No manām hromosomām jau tu gan neatteiktos?

RITA. Beidz!

JĒKABS. Tāpēc tā piemāties, kad braucām šurp: es jau domāju...

RITA. Bet ko lai es daru?!

JĒKABS. Klusāk!

Rita ieklausās naktī, tad līgodamās aizlavās līdz durvīm, piespiež tām ausi. Viss kluss. Atgriežas.

JĒKABS. Vidis guļ kā baļķis – pirdienu pat nedzird, pilnīgi kluss...

RITA. Viņš ilgi tai psihenē dzīvojās?

JĒKABS. Es taču nebiju mājās: prasi vīram.

RITA. Juris runā tikai par sevi.

JĒKABS. Zini, es gan laikam nespētu ar viņu kniebties – lai kā viņš mani neapdāvinātu. Esi stipra vecene.

RITA. Jaunības aprēķins... Bet nav jau nemaz bijis tik slikti...

JĒKABS. Kas viņš ir: tas tavs sapņu princis?

RITA. Labs cilvēks. Nebagāts, bet labs. Ceļu policists...

JĒKABS. Iepūti viņam trubiņā?

RITA. Vai tad nav liktenis? Viņš tūkstošus stādina pa dienu!...

JĒKABS. Riktīgs pimpis? Ir atšķirība, ne?

RITA. Ui!!!... Es nesaprotu, kā tu tiec no tām savām dāmām vaļā: es taču viņu pilnīgi vajāju, ne sekundi nevaru nedomāt – tas ir... tas ir... pavisam cits visums...

JĒKABS. Redzi, cik man ir grūta dzīve!...

RITA. Nē, ne jau tikai seksta dēļ...

JĒKABS. Tavs vīrs ir mūsu tautas balsts, sieviete!...

RITA. Juris pat iedomāties nevar, kā mēs ar tevi jūtamies, ne?

JĒKABS. Tu zini, kā es jūtos?

RITA. Es dažreiz tā iedomājos: tev taču visu mūžu... nu, lidot gribas!... Kāpēc tu aizgāji no šejienes? Cik tev bija?

JĒKABS. Divpadsmit.

RITA. Tikai?!... Vecais esot baigi sabrēcis – Juris teica.

JĒKABS. Es ar to meiteni pat bučojuies nebiju – dakteros spēlējam tikai...

RITA. Vecie jau paši bija tā audzināti...

JĒKABS. Viņš man olas skrūvspīlēs iespieda – tādās galdnieku, mazajās: *ar tām var staigāt, darbus apdarīt...* Un rokas aiz muguras sasēja...

RITA. Beidz!

JĒKABS. Pasaulē efektīvākā sterilizācija.

RITA. Muldi!

JĒKABS. Ir iemesls?

Rita skauj Jēkabu, brīdi cieši tura.

RITA. Zini, es... es gribētu tagad ar tevi... nu, ja es, ja man jau nebūtu vecis...

JĒKABS. Pēc šī stāsta visas parasti jau stāv plikas miera stājā!

RITA. Muļķis!!!... Es neuzķēros!!!... Tu muldēji, ja? Muldēji?! Mani nemaz nevar tik viegli paķert!...

JĒKABS. Cik tu gribi saņemt pēc šķiršanās?

RITA. Man baigi maz paliek, ja viss notiek manis dēļ – es jau noskaidroju.

JĒKABS. Pat gribēdams nevarēšu palikt Jurim kādu citu apakšā.

RITA. Ko tu darītu manā vietā?

JĒKABS. Vispirms samaksātu kādam par klusēšanu.

RITA. Man nav nekā!...

JĒKABS. Falšai izziņai atradās. Mums te ar Vidi būs kaut kā jādzīvo. Par pārējo uzrakstīsi parādzīmi. Ar atrunu, ka izmaksā notiek tikai laulības šķiršanas gadījumā: viss godīgi, nebaudies.

RITA. Tu esi jurists...

JĒKABS. Labi, neraksti...

RITA. Un pēc tam ko?

JĒKABS. Pēc tam tu man prombraucot atstāsi visus savus zā/les krājumus.

RITA. Kāda garantija, ka tu neizmuldēsi – tad es aiziešu ar pliku pakaļu, bet viņš tev ar prieku samaksās. Un tev būs papīrs ar manu parakstu!...

JĒKABS. Ledusskapim ir garantija. Varu tev arī nekā nepiedāvāt.

RITA. Bet tu taču... tu saproti, kā es jūtos, tu taču esi labs cilvēks!

JĒKABS. Es esmu sūdzīgs cilvēks. Tāpat kā mēs visi.

RITA. Es taču pat vairs nekur strādāt nevarētu – kas mani ņems? Es biju bibliotekāre – tu zini?

JĒKABS. Negribi tomēr vienu ātro?

RITA. Es esmu uzticīga!... Nu, tu taču saproti!

JĒKABS. Vidis tai burkā nenolies.

RITA. Nolej tu pa kluso – lūdzu! Un tad es tāda neauglīga nebūšu viņam vairāk vajadzīga – sāks meklēties. Man ir viena draudzene... Mazāk jau man paliks...

JĒKABS. Juris taču nav tik bagāts, lai tā ceptos. *Troņmantnieku!*...

RITA. Tēvs priekšā, tēvs pakaļā: agrāk tik traki nebija.

JĒKABS. Ģerboni vēl nav pasūtījis?

RITA. Tu zini?

JĒKABS. Ar pupainu govī. Un trīs zvaigznes augšā. *Jogurta impērija!*...

RITA. Kur tu jau redzēji?

Jēkabs smejas.

RITA. Klusāk!!!...

JĒKABS. Nav tā tava zāle nemaz tik sūdīga.

RITA. Mani neņem vispār... stress, laikam...

JĒKABS. Ir ideja! Ejam!

Dodas uz durvīm.

RITA. Vidi pamodināsi! Varbūt viņš vēl ir arī mēnessērdzīgs!

JĒKABS. Paši būsīm mēnessērdzīgie!

Viņš izvelk no mantu krāvuma kādu baltu lupatu, plēš Ritai pusi.

RITA. Bet tu taču muldēji – par skrūvspīlēm?

JĒKABS. Gribi tomēr papūst?

RITA. Muļķis!... Kur mēs iesim?

JĒKABS. Tikai nāc: tu tagad esi mana verdzene! Ejam!!!...

Jēkabs kāpj laukā pa logu, Rīta viņam nopakaļ. Uzmetuši sev uz galvas baltās lupatas, abi vēršas par „spokiem”. Prom.

Pēc brīža pagalmā atskan izmisīgi Jura kliegzieni, gaudo un mirkšķinās auto signalizācija. Skan smieklī.

5. aina

Turpat. Pirmspusdiena.

Istabas vidū vairs nav lielā zvana. Galds nokrauts ar iepirkumu maisiņiem, pārtiku. Juris dzer kefīru un runā pa telefonu.

JURIS. (*klausulē*) ... Ko viens normāls vecis bābas dēļ neizdarīs, ne?!... Pats brīnos... Jā, visu nakti maucām!... Nē, Kēnigzē nevis Sēnizē... Atradi? Vācija, man liekas, ne Austrija... Jā, baigais ezers te ir: tieši te zem balkona. Jā, Kēnig-zē... Jā, kamaniņu trase arī. Nē, tagad neviens nebrauc: vasara... Skaidrs: pavisam citi cilvēki - „paldies” priekšā un „paldies” pakaļā... Jā, tā vācu valoda ir pilnīgs kretinisms – *eine šveine*... (*smejas*) Ritiņa jau sauļojas... Jā, jā – Kēnigzē!... Jā, nerunā – autiņš ripo ekstātiski, jā!... Nē, šmaukties nav smuki: uzskati, ka man ir atvaļinājums. A kas tur ir, ko vajag?... Nevis viņš, bet tu esi idiots: es teicu – kaut ar pirkstu izsmērē to derīguma termiņu, lai izlasīt nevar! Tad nebūtu jāstrīdas!... Skaidrs, ka skābs – nekas arī salds nav bijis!... Labi, aizsūti viņiem svaigu dubultā par brīvu. Nē, tu maksāsi pats. Ak, negribas?!...

Tu manus principus zini... Veci, veci, veci, mēs esam zemnieku tauta, mums visi šitie smalkumi... bet par ko tad tu brīnies?! Līgums priekšā, līgums pakajā – apkarināsimies tagad ar papīreļiem?! Strādāt vajag, godīgi strādāt! Tad mēs visi būsīm laimīgi!...

Istabā ienāk Rīta: acīmredzami viņa ir sauļojusies – pelddvielis virs bikini.

... Labi, veci: mums te procedūras sākas. Jā, Kēnigzē... *Danke, danke!*... Jūs man to valsti neizputiniet: man vēl vajadzēs, kad atbraukšu!... (*smejas, beidz sarunu*).

RITA. Mēs esam ārzemēs?

JURIS. Nē, mēs sēžam te kaut kādā pakajkaktā, jo man strādāt negribas!

Maizīte jau nevienam nav jāpelna!

RITA. Ilgi ceļosim? Ko mēs vēl taisāties te darīt?

JURIS. Tas ezera viesu nams esot viens smalks iestādījums – vecenes bodē ģurkstēja. Šodien pat feierverķis būšot: kaut kāda dzimšanas diena. Pilsētnieki naudu grūž droši vien. Ko stāvi?

RITA. Tu sauci.

JURIS. Nez, ko man varētu vajadzēt?

RITA. Uztaisīt kaut ko?

JURIS. Jā, līdaku uzšmorē – to, kas dīķī!

RITA. Te var tikai maizes sasmērēt.

JURIS. Oi, a es domāju, ka tu olas māki cept!...

Rīta ķeras pie sviestmaižu smērēšanas.

JURIS. Ja Vidis strādā tajā viesnīcā, tad tik traki nemaz nav – cilvēki viņu kaut kā pieņem... Ne?

RITA. Jā...

JURIS. Un kur palika – *mīļais*...?

RITA. Jā, mīļais...

JURIS. Tas ir no sirds?

RITA. Jā, mīļais...

JURIS. Mēs nekad neesam par to runājuši, bet kādreiz jau vienmēr ir pirmā reize... Tāds vecums, laikam... nu, kad par lielām lietām jārunā... Gribēju tev jautāt...

RITA. Nu, nav mums abiem, nekas, nav!

JURIS. Ar ko?...

RITA. Ar Džeikobiņu! Nav!

JURIS. Nekad neesmu tā domājis!

RITA. Tikai teicis.

JURIS. Jūs mani naktī pārbiedējāt, un abi kopā, un... tu man piedosi? Nu, piedod!... Labi, viens šopings no manis. Tagad piedots?

RITA. Jā...

JURIS. ... mīļais (*smejas*). Tagad varu turpināt?

RITA. Nākošreiz būs šopinga nedēļa!...

JURIS. (*smejas*) Tev tas patīk?

RITA. Tas ir tikai godīgi.

JURIS. Tev tas patīk. Tev patīk, ka es esmu tāds, kāds es esmu. Un es esmu ļoti laimīgs, tici man. Es esmu laimīgs, ka es esmu spējis tev dot, tik daudz dot: to jau nevar noliegt... Protams, tu man arī esi devusi, bet...

RITA. Es taču biju ar mieru, bet Vidim nekas nesanāca!

JURIS. Tie žurnāli nebija īstie...

RITA. Tāpēc uz veikalu skrēji? Nebija to īsto?

JURIS. Noņem to divieli... Met nost!... Tu esi īsta...

Brīdi kluss, tad Rīta strauji tīstās divielī atpakaļ.

RITA. Nē!!!... Tu sajēdz vispār?!... Tu... Es esmu tava sieva!!!...

JURIS. Un mūsu dzimtas sievietē...

RITA. Tu liec man gulēt ar svešu vīrieti!

JURIS. Nav starpības, kā mēs kurkuļus tur ievadām. Praktiski nekāda. Tikai tehnika cita. Tad jau dakteris ir svešāks ...

RITA. Es baznīcā esmu solījusies! Man tas ir svarīgi!

JURIS. Viņš varbūt nemaz nesapratīs, kas notiek: viņam jau nekad nekas nav bijis. Jā, varbūt tīri mehāniski vajadzēs piepalīdzēt. Esot arī labāk, ka kurkulis vēl silts...

Rīta skrien laukā, blīkšķ durvis aiz viņas muguras.

Brīdi Juris lūkojas pa logu, tad sāk ēst Rītas sasmērētās maizes: viņam ir ļoti laba apetīte.

Pēc brīža istabā iekšā nāk Jēkabs – arī sauļojies: apakšbiksēs, ar divieli galvā.

JĒKABS. Oi!... Es jau padomāju, tu esi līķis: šito blāšanu, šito skrējienu – ar rāvienu līdz pusmežam būs tikusi...

JURIS. Man viņas sviestmaizes negaršoja – uzriez tāda ugunīga reakcija...

Paņem, ēst jau var...

Arī Jēkabs ēd ļoti labprāt.

JĒKABS. Jūs jau vēl kādu nedēļu varētu te pasauļoties – man nebūs jāmirst badu...

JURIS. Tik vāji?

JĒKABS. Šoreiz jā. Man pat paliek drusku bail, ka kāds neizdomā iet pie tevis kaut ko prasīt... Tu jau papūtīsi, kur es slēpjos, vai ne?

JURIS. Skaidrs. Man ir godīgs uzņēmums.

JĒKABS. Gribi, lai es Vidi noslaucu?

JURIS. Tu varētu?

JĒKABS. Visu varu... tikai ne to...

JURIS. Kāpēc tu neprasi neko, nebrīnies?

JĒKABS. Tev problēmas ar kurkuļiem... Pareizs risinājums: dzimtas lokā.

JURIS. Un nav jau viņš tik debils – tas nav iedzimts, tas ir iegūts, es rēķinu: ar tēvu jau nebija vienkārši runāt. Tā psihene arī...

JĒKABS. Ir taču mūsdienās vēl tādi cilvēki, kam svarīga ģimene... Es tiešām brīnos, nopietni! Lai es pats tā ņemtos...

JURIS. Zini, man puīši ir ģerboni uzzīmējuši. Nu, mūsu kopējo...

JĒKABS. Govs virsū.

JURIS. Kā tu zini? Nē, tas nav tāpēc, ka man ir jogurta impērija – vienkārši mēs, brāļi, dzimta, tādi esam: labdabīgi, ražīgi...

JĒKABS. Vecais zvejoja...

JURIS. Bijām zivis arī no sākuma sazīmējuši, bet tā jocīgi kopā ar govi izskatījās!

JĒKABS. Trīs zvaigznes augšā?

JURIS. Obligāti! Atgriezies dzīvē – parādīšu!

JĒKABS. Ņem manus kurkuļus. Tu gribēji, lai es arī pildu trauku.

JURIS. Tev jau tur viss aizkorķēts – pats teici.

JĒKABS. Muldēju. Lai tevi pakaitinātu...

JURIS. Tavus...

JĒKABS. Jā.

JURIS. Burkā?

JĒKABS. Pa taisno gribi lai sapildu?

JURIS. Brāli... zini, varētu jau arī pa taisno: tava specializācija, beigu beigās, bet... zini...

JĒKABS. Es esmu pārāk spilgts?

JURIS. Jā, spilgts!

JĒKABS. Mums vajag tādu pelēku troņmantnieku?

JURIS. Nē, nu, ne spilgts varbūt, bet... pārāk... Saproti, es skatīšos sava dēla sejā un redzēšu konkrētu cilvēku, bet, ja Vidis, tad... tad es neko neredzēšu.

Viņš tomēr ir tāds... anonīms drusku...

JĒKABS. Es muldu – aizkorķēts un aizsiets man tur viss.

JURIS. Muļķis! Goda vārds, idiots!... Vēl naudu gribi no manis izpumpēt!

JĒKABS. Vajag, lai šie abi sastikējas?

JURIS. Varēsi?

JĒKABS. Man baigi vajag. Tas nozīmē, ka varēšu. Tas nozīmē, ka tu man maksāsi visu.

JURIS. Cik?

JĒKABS. Visu. Nebaidies, bez biksēm nepaliksi: tavos ciparos es orientējos.

JURIS. Kā?!

JĒKABS. Viktorija. Tava grāmatvede.

JURIS. (*pēc brīža*) Es domāju, ka viņa ir mani apkrāmējusi, ka tik pēkšņi pazuda, bet nebija...

JĒKABS. Prom? Izcila sieviete – miesa, prāts, kaisle...

JURIS. Kāda garantija? Nav jau grūti kādu citu nolīgt.

JĒKABS. Foto gribi? Video? Stāvēšu ar svecīti blakus – tu taču gribi, lai viss notiek tīri tehniski.

JURIS. Cik tik var tehniski. Es iedomājos: varbūt ar presi, tikai caurumiņš galā? Nu, lai kontakts mazāks...

JĒKABS. Radoši! Malacis!

JURIS. Tikai piedzirdīt viņu nedrīkst, tik daudz tu saproti – lai nav gēnu mutāciju...

JĒKABS. Es esmu godīgs cilvēks.

JURIS. Piedod, protams... Cik ilgi mums te vēl jāpadzīvo?

JĒKABS. Ar divām naktīm vajadzētu pietikt.

JURIS. Sit pieci!

Abi sit viens otram plaukstā – darījums ir noslēgts. Abi turpina ēst.

JĒKABS. Garšīga maize. Vietējā?

JURIS. Nemaz tāds pakalīkacis te nav – tas ezera viesu nams esot „baltajiem cilvēkiem”. Bodē dzirdēju. Šovakar pat kaut kādu feierverķi pār ezeru šaušot.

JĒKABS. Būs jāaizkāpj.

JURIS. Ja feierverķis, tad nauda, ja nauda, tad pilsētnieki, ja pilsētnieki, vari uzrauties: ir kāds ko tu pilsētā nepazīsti?

JĒKABS. A man jau sacēlās!...

JURIS. Sargi zobus!...

Abi smejas.

JURIS. Kas mēs būtu, ja mēs nebūtu brāļi?... Brāli...

JĒKABS. Brāli...

JURIS. (*pēkšņi*) Paskaties! Redzi?!... Es arī neredzu! Tā sūda zemūdene!...

JĒKABS. Pa kuru laiku?...

JURIS. Naktī vēl bija?

JĒKABS. Neatceros...

JURIS. Mēs būtu pamanījuši cilvēkus: viņš taču nevarēja viens aizstiept... Pa logu?

JĒKABS. *Kam spēks ir dots, tam galvas vietā pods!* – atceries, bērnībā skaitījām.

JURIS. Zini, man dažreiz liekas, ka viņš kaut ko arī saprot... nu, vairāk nekā mums šķiet...

Jēkabs ieslēdz savu fotoaparātu, šķirsta tā atmiņā saglabātās bildes.

JĒKABS. Skaties, vesela sērija. No ārpuses viņš izskatās kā īsts, bet objektīvs tāpēc jau arī saucas objektīvs – tas ir nežēlīgs un patiens: pēc skata cilvēks, bet patiesībā lieta. Paskaties! Es te kārtīgai izstādei sataisīju: tas būtu furors. *Cilvēks-lieta* - tā arī jānosauc... dīvaina ir tā dzīvošana, ne? Vienam ir viss, otram... otram tikai ķermenis...

Juris gan Jēkaba foto nepēta – viņš lūkojas pa logu: sāk smaidīt, kā ko ieraudzījis.

JURIS. Nāk atpakaļ!...

JĒKABS. Smaida?

JURIS. Vēl ne. Bet viņa jau ir ļoti vienkāršs cilvēks... labs cilvēks... dzimtai...

Abi brīdi lūkojas pa logu uz Ritu, uzsmaida viņai un pamāj abi reizē.

6. aina

Turpat. Vakars.

Rīta ar Juri stāv pie loga un veras tālumā – virs ezera iet vaļā uguņošana: tās uzliesmojumi ik brīdi spodri atspīd viņu smaidošajās sejās. Abi runā klusu.

JURIS. Es neticētu, ja man kāds stāstītu, es neticētu – šeit, virs mūsu ezera... O, atkal sarkanās!... Uhhhh!... Cik skaista ir dzīve, vai ne?... Mīļā... Tu raudi, mīļā?

RITA. (*notrauš asaras*) Nē, nav jau par ko...

JURIS. Es jau tev atvainojos... U-u-u!... Tu teici, ka saprati...

RITA. Es neraudu...

JURIS. Par ko tu domā?... Uhhhhh!...

RITA. Par mums... Skaties, kāds skaistums!...

JURIS. Īsts Kēnigzē!...

RITA. A-a-a-a-a!!!...

Uguņošana kļūst arvien krāšņāka.

JURIS. Es tev arī tādu uzdāvināšu, vēl varenāku... Zini, kad? Tai dienā, kad viņš piedzims. Un tieši šeit, virs ezera: kur viņa senči gadsimtiem ilgi ir zvejojuši, zvejojuši un vairojušies...

RITA. Ja nu būs meitene?

JURIS. Nebūs. Nevar būt.

RITA. Ja būs?

JURIS. Tad jums abām nocirtīs galvas: vēsturi skolā mācīja?

RITA. Jā...

JURIS. ... mīļais... Tu nemaz nevari iedomāties, ko spēj izdarīt viens mazs vārdiņš – tavs mazais „jā”, tava piekrišana, tava izpratne, ka es tiešām ļoti ciešu. Es... bet tagad man ir tūkstošvīru spēks. Es biju apjucis, bet tagad es redzu mūsu nākotni tā, kā vēl nekad iepriekš: simtiem, tūkstošiem kautķermeņu – gaļa, gaļa, gaļa kur tikai paskaties. Tāds kombināts, tādi ledusskapji būs tikai tavam dēlam, viņam vienam. Viņš būs īsts oligarhs. Un šitādi uguņi viņam būs katru vakaru. Viņš nopirks šo ezeru!... Tu esi laimīga?... Un tad viņš apprecēsies, un viņam būs dēls, un tam dēlam būs

dēls... un mēs dzīvosim mūžīgi... zini, es tiešām ticu, ka tēta gars tepat vien kaut kur lidinās. Un mēs arī tepat vien būsim, jo šeit ir mūsu zeme, mūsu...

Pēdējais uguņošanas uzliesmojums ir ļoti jaudīgs, žilbinošs.

RITA, JURIS. A-a-a-a-a-a-a-a!!!...

Brīdi kluss, vien sienāži sisina.

JURIS. Zini, es te padomāju... gribēju tev pateikt, ka es ļoti labi varu iedomāties sevi tavā vietā: nu, saskaroties ar Arvīdu... Es laikam nemaz nevarētu būt tik mierīgs... Bet... es tā padomāju, ka es droši vien priecātos, ja mans kāds tuvs cilvēks palīdzētu... Nē, es saprotu, ka tas ir jocīgi, bet es varētu jums... tīri tehniski... Es te pat izdomāju, ka varbūt paņemt segu, izgriezt caurumiņu: abiem pa vidu... Lai nebūtu kontakta, es iedomājos. Es varētu palīdzēt... Nē, es muldos, protams, muldos. Bet es taču esmu greizsirdīgs! Tu nemaz nesaproti, nemaz iedomāties nevari, ko vīrietis šādā situācijā jūt! Es varbūt prātu zaudēju! Es upurēju varbūt pašu dārgāko, kas man ir!... Varbūt es pēc tam... nezinu, rokas sev uzlikšu. Bet es būšu izdarījis!... Nemierini, mani nav jāžēlo!...

Rīta gan nekustīgi lūkojas naktī.

RITA. Jā...

JURIS. Tu nepriecājies?

RITA. Priecājos...

JURIS. ... mīļais (*smejas*). Un zini, ja gadījumā Džeikobiņš sāk kaut kā jocīgi izpildīties, tu man saki, ja: man liekas, viņam jumts jau pavisam brauc. Iedomājies, viņš arī pēkšņi sācis par dzimtu runāt!... Redzi, cik tas ir lipīgi, tā ir liela lieta... Nezini, kur viņi abi ir noplaukuši? Vidim droši vien laivas jāsargā no tā raķetēm, bet Džeikobiņš... Tas gan ir viens maitasgabals!... Tu klausies vispār?

RITA. Jā...

JURIS. ... mīļais.

Brīdi kluss, sienāži sisina jau pavisam apdullinoši.

Negaidīti strauji veroties durvīm, istabā nāk iekšā vīrietis – bārdainis žokejcepurē.

JURIS. Atvainojos, kas jūs būtu?!...

Nepazīstamais pēkšņi skaļi smejas, pat pārāk skaļi, teatrāli. Arī viņa balss ir dīvaini dobja.

NEPAZĪSTAMAIS. Kretīni!!!... Kretīni un idioti!!!...

JURIS. Es jūs palūgšu! Te ir privātīpašums!... Arvīds nav mājās!... *(Rītai)*
Nebaidies, mīļā!

*Nepazīstamais tomēr nāk tumšajā istabā dziļāk, Juris metas viņam pretim.
Ienācējam nebeidzot smieties, viņi abi ar Juri izmisīgi stumdās pa telpu.*

JURIS. *(Rītai)* Zvani, zvani policijai!... Zvani!...

Rīta ņem telefonu, taču tad stājas, nezvana.

JURIS. Zvani!!!...

*Visbeidzot vīrieši krīt zemē. Pēc mirkļa Juris gan lec kājās kā dzelts –
viņam rokā svešinieka žokejcepure ar visu skalpu: garie mati ir pielīmēti
pie cepures.*

JURIS. Kas jūs?... Džeikobiņ?!...

*Nokritušais tiešām izrādās Jēkabs – noplēsis pielīmēto bārdi, viņš atbild
ar skaļām elpām. Juris ieskrūvē vienīgo šī telpas lampiņu – tā ir ļoti spilgta.*

JURIS. Aizlīdi tomēr? *(Rītai)* Es viņam teicu: neej tur, satiksi vēl kādu kreditoru! Nē – *man jau saceļas, man jau saceļas!...* *(Jēkabam)* Nu, sūdi ir, ja? Tev nesekoja? Mēs pat netaisāmies te barikādes būvēt! Ar šaujamašīnām? Laidies, kur patīk, mēs gribam normālu dzīvi! Mums ir plāni! Es tevi brīdināju: tu neko nevari man pārnest!...

Jēkabs gan jau pieplacis pie degvīna pudeles – neatraujoties dzer vairāk nekā pusi.

JURIS. Skaisti!... Ko savārijī? Kāds beigts varbūt?...

Jēkabs atkal smejas, tad rāpo uz kautiņa vietu pēc sava fotoaparāta – viņš rāda Jurim tajā safotografēto. Tas Juri ieinteresē vien mazpamazām, taču pēc brīža arī viņš jau nedaudz teatrāli smejas. Jēkabs dzer pudeli tukšu – Juris jau pats intensīvi šķirsta fotoattēlus.

JURIS. *(Rītai)* Paskaties, Viktorija arī!... Atceries Viktoriju? Mūsu grāmatvede, kas pazuda... Ko viņa te dara?... *(Jēkabam)* Un šitā ir Vita? Vita vai Zita?... Ar šito tu taču arī kādu pusmēnesi nolauzi, ne? Inese?... Tas visas ir tavas bijušās, visas?!... Klubiņš kaut kāds!... Vari izskaidrot – kāpēc mūsu ezermalā?... Nē!!! Skaties!!!...

Visbeidzot arī Rīta ieinteresējas par fotogrāfijām – tajos redzamais viņu pārsteidz acumirkļi.

RITA. Ko viņš tur dara?!... Viņš taču nav nekāds laivu sargs!...

JURIS. *(Jēkabam)* Uzvedums kaut kāds tas ir, ja? Varbūt tas ir pēc scenārija paredzēts: ka jābučo pirmais, kas nāk – zini, ir tāda spēle. Un Vidis tur sargā tās laivas, un viņš ir nācis...

RITA. Vidis tortes sveces pūš!!! Kā vietā viņš pūš?!

JURIS. Viņš taču būtu mūs uzaicinājis, mēs taču esam atbraukuši... *(par foto)*

Nē!!! Tas nevar būt!!!...

RITA. Tas ir!!!... Tu prasīji, kad viņam tā īstā dzimšanas diena ir?... Viņas visas viņu...

JURIS. *(Jēkabam)* Visas tavas bijušās vecenes?!!! Kāpēc?!...

Jēkabs raud skaļi. Jēkabs ar Ritu skata fotogrāfijas.

RITA. Uguņošana bija Arvīdam par godu?...

JURIS. Re, tas sūda zvans! Viņš lien iekšā!...

RITA. Iesvēta? Ar šampanieti?...

JURIS. Izskatās...

RITA. Paskaties, kādas acis! Kā viņš skatās...

JURIS. Šķielē... Un dzīvā mūzika?!...

Jēkabs sāk skaļi un greizi dziedāt – tā ir populāra dziesma par mīlu un nesatikšanos.

JURIS. Aizveries!!!...

Jēkabs turpina, kādēļ Juris viņu sit, tomēr velti.

JURIS. *(Rītai)* Braucam!!! Vāc mantas!!!...

RITA. Mēs neesam tur lūgti...

JURIS. Mājās mēs braucam, mājās!!!

RITA. Tu esi dzēris.

JURIS. Tu neesi! Taisies!!!

RITA. Bet mēs nevaram tā aizbraukt! Tu nevari, tu esi brālis, tev taču ir kaut kā tas viss... jāsaprot...

Juris beidzot noklusina Jēkaba dziesmu ar pamatīgi šķēlienu pa pakausi.

JURIS. *(Rītai)* Nevaram?! Kas mani te tura? Man pie kājas! Kurš te kaut ko nevar? Vai negrib varbūt?... Skaistas acis, ja?... *(par foto)* Paskaties: supermens! Sarkanās peldenēs!... Ū-ū, kas par mantību! Īstas Kēnigzē olas!...

RITA. Stulbs esi?!

JURIS. Tu taču gribēji ar viņu, gribēji!

RITA. Es gribēju?!...

JURIS. Nē, es laikam: lai Vidis man iesprauž!!!...

Rīta šķeļ Jurim spēcīgu plauku. Brīdi kluss.

JURIS. *(klusu)* Šņabis vairāk nav – visu izlaka?... Es sajukšu prātā...

RITA. Viņš... viņš izskatās... laimīgs...

JURIS. Iedod zāli.

RITA. Kādu zāli?...

JURIS. Nē, protams – es jau esmu debils, es nekā nezinu, ja?!...

Rīta dod Jurim kāsi, aizdedzina to.

JURIS. Ko lai tagad dara?

RITA. Tu... jūs... viņu... nu, novāksit?...

JURIS. Vidi?... Kāpēc?... Kāpēc gan?!... (*skaļi, pārāk skaļi smejas, Jēkabam*)

Ir ideja! Ejam! Mums jāiet! Man mašīnā ir *šmeiseris*, ejam!... Maukas viņas visas ir, maukas, ne?!...

Jēkabs tāpat guļus atsāk dziedāt greizo dziesmu, Juris skaļi smejas, Rīta lūkojas pa logu bezgalīgajā nakts tumsā.

7. aina

Turpat. Vēls nākošās dienas rīts.

Uz galda, istabā nekārtība – kā pēc nakts uzdzīves. Haosā uz grīdas redzamas nekustīgi gulošā Jēkaba plikās kājas. Rīta rāpus cenšas viņu sasniegt, tomēr tas nekādā veidā neizdodas – Rītai cieši ap potīti ir apjots metāla gredzens, kas negarā ķēdē piekalts stūrī pie grīdas.

RITA. Netēlo, celies!!!... Kur ir Juris?! Noāķē mani!!!... Te jābūt atslēgai – paši teicāt!... Džeikob!...

Tomēr nedz Jēkabs reaģē, nedz Rīta jebkādā veidā spēj viņu sasniegt. Pēkšņi viņa strauji rimst.

RITA. ... Jēkab?!... Jēkabiņ... Tu elpo? Jēkab!!!... Elpo!!!... (*skaļi*) Juri!!! Palīgā!!!...

Rītas izmisums izskan tukšumā. Viņa gan vēl visādi cenšas tikt no metāla gredzena vaļā, tomēr velti.

RITA. Tu taču esi dzīvs? Vismaz pirkstu pakustini!... Labi, kā gribi... Jūs taču būtu viņu nošāvuši, vai ne?... Juris pirks pistoli, kad būšot apaļš miljonārs – tas ir cits statuss. Būtu tu redzējis savu ģīmi, kad tā *šmeisera* nebija: Juris knapi notinās. Tu vispār kaut ko atceries?... Būtu taču šāvis, vai ne? Jūs abi būtu... Zini, man arī laikam visu mūžu tās bildes būs acu priekšā: viņas tur bija tik laimīgas... Jā, jā, jā – piedod, bet es nevaru par to nerunāt. Zini, es pat laikam tagad varētu nospļauties un izšķirties no Jura tāpat: lai man paliek tikai

desmitā daļa... (*pēkšņi*) Man vajag telefonu!!! Es gribu dzīvot!!!... (*ceļas, taču ķēde atkal rauj viņu atpakaļ*) No tām jūsu pasakām es sapratu, ka šitā ķēde bija dārzā pie tās puszāģētās ābeles: tur taču tevi sēja, nevis istabā? Divas jums bija?... Tu pakustējies! Tu dzirdi! Beidz ākstīties! Vienalga taču jādzīvo tālāk, kur liksies?... Es tevi saprotu, bet... Kur Juris nosvīda? Beidz tēlot! Labāk pasaki, ko viņš tagad būs sadomājis – ka Arvīdiņa kurkuļi ir vēl vērtīgāki, vai arī, ka viņam tikai lunis bija derīgs?... Ai, kāda šķirba?!... Ko man tagad darīt?!.. Zini, es laikam tiešām teikšu viņam visu kā ir! Viss!!!... Ka es gribu šķirties. Un ka es sāku jaunu dzīvi... Pamēģini tikai nopīkstēt par tām falšajām analīzēm – es tev pa īstam skrūvspīlēs iespaidīšu!... Lai gan, kāda starpība: lai viņš zina, lai visu zina!...

Pēkšņi atskan motora rūkoņa – pagalmā ie brauc auto, uzsignalizē.

RITA. Viņš nāk!!! Tu man palīdzēsi?! Dzirdi?! Aizstāvi vismaz – viņš taču nekā nesapratīs! Palīdzēsi?...

Veroties durvīm, Rīta gan strauji klust un tēlo aizmigušu.

Istabā nāk iekšā Juris ar metāla zāģi rokā. Viņš nosēstas zemē Ritai līdzās un sāk maigi glāstīt viņas matus. Juris klusi smaida. Viņš pat sāk dūkt šūpuļdziesmu.

Rīta tēlo, ka mostas.

RITA. Mīļais?... Tas esi tu?...

JURIS. Guli, guli, guli...

RITA. Cik pulkstenis? Tu gribi ēst?

JURIS. Pats uzsmērēšu, guli...

RITA. Tu esi slims?...

JURIS. Nē, man ir ļoti, ļoti labi... Viss atrisinājās. Viņš mūs ciena, viņš nemaz nav apvainojies. Tas bija pārpratoms, ka mēs nebijām lūgti, šausmīgs pārpratoms.

RITA. Viņš tā teica?

JURIS. Viktorija ir pilnīgi pārvērtusies, cits cilvēks – vienreizēji: mēs tik daudz ar viņu izrunājām. Viņas tur tiešām gandrīz visas ir Džeikobiņa sievietes, bet tur nekā dīvaina nav, izrādās. Džeikobiņš taču vienmēr maskējas – viņa oficiālā adrese joprojām ir šeit, un tad nu tās viņa pamestās dāmas te strīpā ir klauvējušas pie Arvīda durvīm...

RITA. Te pat gultas kārtīgas nav...

JURIS. Viņas pašas tur to ezera namu ir uzbūvējušas – vienai ir bijis vairāk naudas, citas piemetušas...

RITA. Lai Vidis viņas tur apkalpotu?

JURIS. Tur ir citādi... idille kaut kāda. Es visādi izprasījos, bet neko par seksu neizspiedu, tikai par... neesot iespējams izskaidrot, tas jāizdzīvojojot...

RITA. Tāda komūna: viens ar visām, visas ar vienu, un reizē?

JURIS. Nē, man šķiet. Nesapratu līdz galam. Ir jau Arvīds vīrs kā ozols, bet to jau nemaz nevar... Mēs esam ielūgti šodien! Viņas visas gribot tikties ar Arvīda jaunākajiem brāļiem. Un tevi arī varot ņemt līdzi... Neviena slikta vārda par Džeikobiņu: itin kā viņš nemaz dabā nekad nav bijis... (*Jēkabam*) Tu dzirdi? Tev tur visi gandrīz vai ir pateicīgi – varbūt vēl samaksā par pakalpojumu...

RITA. Viņš vispār elpo? Paskaties! Neomulīgi kaut kā...

Juris sapurina Jēkabu.

JURIS. Mosties! Labas ziņas, veci: mūs tur ciena, tevi pat dievina... nu, katrā ziņā cīsiņu tev neviens nost neraus... Ko lūri?

RITA. Viņš elpo?

JURIS. Caur pakaļu īpaši... Celies, filma turpinās!... (*Ritai, par zāģi*) Re, atslēga!

RITA. Kāda atslēga?

JURIS. Piecelies, panāc šurp!

Rita ceļas, tad ķēdes dēļ krīt – tēlo izbrīnu.

RITA. Tu mani pieslēdzi? Lai es arī pie Vīda neaizskrienu: labprātīgi?

JURIS. Tur ir pavisam citāda atmosfēra!

RITA. Naktī jau tu to vēl nezināji.

JURIS. Tu pati gribēji pamēģināt!

RITA. Es pati sevi pieķēdēju?!

JURIS. Visu laiku blāvi kaut kādus murgus: ka tu to gribot, ka tu tā jūtoties!

Troksnis bija labs – neatceries neko?

RITA. Tu ar Vīdi par to runāji?

Juris neko neatbild – ķeras zāģēt Ritas kājas gredzenu. Rita spiesta neveikli turēt kāju gaisā.

RITA. Tu visu ar viņu izrunāji? Visu, kā ir? Un kā nav? Un ko tu esi plānojis. Varbūt nemaz nekabini mani vaļā: viņš varēs mani viegli atrast – es neiešu pati! Zini, man pēkšņi šķiet, ka es savā dzīvē... es gribu...

JURIS. Tev būs. Un viss notiks tieši tā, kā tu sapņo. Mums būs mantinieks, mūsu abu, pašu ražojums. Es zinu tagad...

RITA. Viktorija? Viņa zina?

JURIS. Jā, tagad es zinu, zinu – es sapratu...

RITA. Mīļais... Bet tev ir jāsaprot, kā es kādreiz jūtos... tas jau nebija domāts ļauni, es... es vienkārši gribēju, lai mēs...

JURIS. Ā-ā!!!... Tu nemaz nejūti, ka es tev kājā zāgēju?! Skaties: asinis!...

RITA. Ā-ā-ā!!!... Un tu gribi mani atbrīvot?

JURIS. Dažreiz es esmu labs cilvēks...

RITA. Es varu arī pati!...

Viņa atņem Jurim zāģi un sāk ļoti neveikli ar to vilēt pa ķēdi.

JURIS. Ķēdes gabals tev paliks pie kājas!

RITA. Tas būs simbols!... Es pati, pati!...

Juris atņem Ritai zāģi.

JURIS. Tev vēl nav izgājis?

RITA. Tu visu zini, un es zinu, labi zinu, kā ir tad, kad tu kaut ko zini!...

JURIS. Jā, tagad zinu... Mani kurkuļi nedzimst tur apakšā, tos īstenībā ražo te (*rāda uz galvu*) – kā mēs domājam, tā mēs dzīvojam. Un ja es kaut kā nepareizi daros, tad man nav... Man, mums tikai ir jāsaprot, kas ir nepareizi, un tad... mēs būsīm laimīgi. Viktorija stāstīja vienu gadījumu, kad...

RITA. Tad tu nekā nezini?...

JURIS. Es visu zinu, tagad sapratu!...

Rita pārtrauc Juri, cieši skauj. Šņukst abi.

RITA. Mīļais... mīļais...

JURIS. Tu jau to zināji, vai ne? Mēs, veči, dažreiz esam tik stulbi, nejūtīgi...

Jūs taču to zināt, tu zināji?... Paldies tev!... varbūt tas nebūs tik ātri, bet tas noteikti notiks, tā būs!...

RITA. Mīļais... es... es... Es vēl ilgi būšu piesieta?

JURIS. Piedod! Varbūt tiešām es kādreiz neesmu bijis pietiekami jūtīgs...

RITA. Zāģē taču!!!

JURIS. (*smejas*) Man jau jumts brauc! No laimes, ne?...

Juris ļoti aizrautīgi ņemas zāģēt. Tagad viņš pat lāgā nemana, ka Rīta lokās un kunkst no sāpēm. Pārzāģētais gredzens nodžinkst pret zemi: Rīta ir brīva.

RITA. Man... man pēda ir nost!...

JURIS. Asinis!... Piedod, mīļā – es nepamanīju!...

Viņš izmisīgi meklē putekļainajā haosā, ar ko varētu pārsiet Rītas kāju – visbeidzot velk nost kreklu, tin ap viņas pēdu.

JURIS. Piedod! Kā tu jūties?

RITA. (*smejas*)... mīļā?...

JURIS. Kā jūties, mīļā?

RITA. Tagad tu nedrīksti man atteikt!

JURIS. *Šopings!* Trīs dienas, bet nākošmēnes.

RITA. Nē. Mums ir jāmeklē, kas notiek nepareizi...

JURIS. Jā!... Es pat nezinu... (*par savu kailo torsu*) Es... es esmu seksīgs?

RITA. Citādi ir jādomā, citādi – pats teici!

JURIS. Es tev neatteikšu – jebko!

RITA. Tev nešķiet, ka mums vajadzētu drusku padomāt... nu, vieniem pašiem, atsevišķi... kādas trīs dienas katru nedēļu, teiksim...

JURIS. Jā... Mēs nerunāsim trīs dienas?

RITA. Tu noīrēsi man dzīvokli. Un trīs dienas tam pat netuvosies.

JURIS. Jā, protams, jā...

RITA. Mums nav jāiet?

JURIS. Tas nebūs lēti...

RITA. Citi būvē mājas pie ezeriem, lai saprastu, kas ir dzīve.

JURIS. Jā, protams! Mīļā, cik tu ātri visu saprati! Es baidījos...

RITA. Modini varoni!

Juris metas purināt Jēkabu, plīķē pa vaigiem.

JURIS. Negribi dzīvot? Negribi?... Nekā, brālīt, es tevi piespiedīšu! Dzīve ir skaista! Skaista, skaista, skaista!...

RITA. Jums bija divas ķēdes: viena pie tās ābeles, otra te?

JURIS. Džeikobiņš vienreiz tur nīkdams trešo dienu no gara laika nozāģēja to ābeli – tāpēc tikai stumbrs! Tad vecais piekniedēja to ķēdi te, kaktā...

(*Jēkabam*) Es tevi ievedīšu dzīvē atpakaļ!...

RITA. Kurš viņš to zāģi dabūja? Kāds aiznesa?

JURIS. Kā es varu zināt? Es jau nu ne.

Juris ceļ Jēkabu kājās – viņš ir vienās apakšbiksēs. Jēkaba acis tiešām ir plaši vaļā, taču tās lūkojas nekuriem. Jēkabs ir stumdams, pieturams un stutējams – Juris velk viņam bikses, kreklus.

RITA. Džeikobis stāstīja, ka tēvs viņam esot iespiedis mantību skrūvspīlēs – muld?

JURIS. Laikam bija pelnījis. Bļaušana jau bija baigā.

RITA. Tāpēc viņš aizlaidās no mājām?

JURIS. Domā? Neatceros... (*Jēkabam*) Naudu gribi?

Jēkabs beidzot nofokusē skatienu realitātē.

JURIS. (*smejas*) Mēs arī gribam! Kurš negrib?!... (*Rītai*) Pieturi!...

Rita stipri klibo, tomēr viņa atstutē stingo Jēkabu no vienas puses – zem otras paduses iestājas pusplikais, sasvīdušais Juris.

JURIS. Cik labi, vai ne?!... Cik labi, ka esam šeit! Šeit un tagad!... Un būs vēl labāk, vai ne?...

Visi klupdami krizdami dodas no istabas laukā. Prom.

8. aina

Turpat. Vakars.

Saule riet arvien zemāk, kādēļ tās gaisma visas ainas laikā pamazām top arvien košāka un sarkanāka.

Strauji atsprāgst istabas durvis, pa tām iekšā brāžas Rīta – acīmredzami stipri satraukta, izspūrusi, lielos gumijas zābakos. Aizvērusi durvis, viņa zvina pa telefonu. Rīta runā pusčukstus – vairoties tikt sadzirdēta.

RITA. (*klausulē*) ... Mīļais?!... Jā, jā, jā – tagad es atkal varu!... Mīļais, kā es gribu tevi!!!... Cik šausmīgi, jā!... Jā, viņš visu laiku smējās par to bunduli, bet kad Džeikobiņš nomīza līst tur iekšā, Jurim vajadzēja izcelties – lai Arvīds redz, ka viņš nav nekāds puņķis: nu, tu saproti!... Knapi tai zvanā satilpa! Izbrauca pie salas un laida iekšā: baigi dziļi – es no malas skatījos! Man jau šķiet, viņš tur apakšā jau sen nožēloja, ka vispār līdis... Un tad viss tur trūka – striķi, troses pa gaisu, *buļ-buļ-buļ!*... Es tikai skatos – Džeikobs arī bļaudams lido ezerā pār otru bortu: skaidrs, ka es uzreiz prom! Man jāpazūd!... Nē, tas tā ir!!! Arvīds izmantoja izdevību, atriebās: tu vienkārši to nesaproti, nezini! Es neesmu muļķe: itin kā striķi trūkst, viss pa gaisu – nelaiemes gadījums uz ūdens!... Tikai es viena to visu varu saprast!... Par ko? Par to, ka viņi Arvīdu...

nu, ne īpaši mīlēja... Un, ja nu tās nemaz nav muļķības?! Ja nu viņš tagad jau nāk man pakaj?!... Nē, es biju... normāla, laba ar viņu, bet es nemaz nezinu, kā es viņa vietā darītos... Jā, varbūt... Es nezinu! Man bail!!!... Kā es varu nomierināties?!... Nē, protams, skaidrs – tas ir liktenis, ir! Bet es tagad nedrīkstu tā domāt, saproti?! Mīļais!!!... Es esmu tik nelaimīga!... Tas būs aizdomīgi!... Itin kā tu būtu izsaukts? Bet tu jau neesi slepkavību policists... Nē, es gribētu, gribētu, ļoti gribētu: es taču pat nesaprotu, kas ar slīkņiem vispār jādara... Nē, var jau būt, ka Arvīds nemaz tāds nav, es jau nezinu... Tu nevari iedomāties, kas tur tajā viņa komūnā notiek! Jā dzīvo visi kopā!... Nē, katram sava istaba, bet kad viņi sanāk kopā, tad viņas visas ir tik... Nē, skaidrs, nekas īpašs, bet citur tā nav... Zini, šķiet, ka viņiem visiem tur neko vairs dzīvē nevajag: tā pilnīgi nenormāli. Viss viņiem ir, un galvā zobratīņi visu laiku negriežas. Džeikobiņu viņas samīļoja kā tādu apdirsušos kaimiņu puiseli. Ja nebūtu viņa, šīs nemaz nebūtu šajā vietā, nebūtu Arvīdu satikušas, *bla-bla-bla*... Pēc tam sēž visas un klusē – piecas minūtes sēž un smaida! Tāds klusums, ka nojūgties var!... Nemaz es nejūsmoju!... Jā, viņš ir ļoti izskatīgs vīrietis, bet ne jau es... izbeidzi, es tūlīt apvainošos: tā nav!... Un ja nu viņš jau skrien šurp – atraitne taču no bēdām itin kā, teiksim, varētu pakārties pie lampas! Es nezinu, ko no viņa var gaidīt: viņš taču ir sēdējis psihenē! Viņš taču vispār nerunā, mēms!... Nē, nu viņi tur kaut kā ar lapiņām laikam sazinājās, es nezinu, nemoki mani! Man bail!!!... Pēc cik stundām? Paspēsi?... Un ja nu kāda no tām viņa dāmām, viņa kareivēm ir jau nosūtīta mani meklēt – Arvīdam jau tikai ar pirkstiņu jāpamāj: skries un darīs! Nē, nu tā šķiet!... Nē, es nejūsmoju! Es esmu tik nelaimīga, mīļais!... Kāds nāk!!!!... Viss!!!...

Rīta pārtrauc sarunu, steigšus meklē vietu, kur noslēpties – visbeidzot ielien mantu krāvuma viducī. Viens viņas gumijnieks ir palicis laukā ļoti redzamā vietā, taču Rīta to acīmredzami neapzinās.

Kāds tiešām nāk – tuvojas smagi soļi, tad veras durvis. Tajās stāv Arvīds: slapjš, paspūris, dūņains, garos gumijas zābakos. Tomēr klusi smaidošs – kā parasts.

Viņš uzreiz pamana Rītas zābaku, tomēr klāt tam neiet – šķiet, Arvīds pat turpmāk rosās pieklusināti: lai netraucētu gulošo. Viņš kaut ko mērķtiecīgi meklē – velk laukā no kaktiem visu, kas šais dienās bijis piekārtots: tie ir instrumenti, dažādi dzelži un troses.

Kādā brīdī Rita ļoti pēkšņi lec kājās – pat izbiedē Arvīdu. Viņai rokā tukša degvīna pudele – Rita cenšas tai nosist apakšpusi, kā redzēts kino, taču tas neizdodas.

RITA. Jā, jā, jā – es te esmu! Nenāc man klāt!!!... Es aizstāvēšu sevi, pati es slazdā nelīdīšu!... Es visu saprotu, es zinu! Un nevajag mani tagad apvārdot! Es zinu visu, un visu, visu saprotu! Un zini... protams, tas nu tagad nemaz nebūs labi, ko es teikšu, bet zini... tev ir taisnība, tu rīkojies pilnīgi pareizi! Ja tu to neizdarītu, tad viņi paši būtu tevi novākuši! Viņi jau meklēja ieroci! Viņi nevarēja to pārdzīvot! To, kas tu patiesībā esi! Viņi ir pigmeji! Bija!... Ārprāts, cik šausmīgi!!!... Nenāc klāt!!!... Es tagad iziešu pa šīm durvīm, bet tev ir jāzina, ka es... es esmu tavā pusē! Un vienmēr esmu bijusi, patiesībā. Tu taču nevienu sliktu vārdu no manis neesi dzirdējis! Es saprotu, es atbalstu!... Paej malā, es iziešu!...

Arvīds tiešām arī iet malā. Pēc brīža gan Rita stājas lavīties viņam garām.

RITA. Tu esi fantastisks cilvēks – tu tici cilvēkiem! Paldies tev!... Es tikai vēl gribēju teikt, ka tu vari uz mani paļauties. Lai cik tas nebūtu šausmīgi, es tagad esmu pārtikusi sieviete. Un es nemētāšos ar naudu pa labi, pa kreisi. Es iedomājos, ka mēs varētu kaut ko ieguldīt arī ezermalā, tajos tavos batiskafos, balonos... tu varēsi turpināt dzimtu. Tikai saproti pareizi, es neuzbāžos – tev jau tur... sirds siltuma pietiek tāpat. Bet, ja sadomā, es esmu ļoti brīvi domājošs cilvēks... Un sievietē... Esi to pamanījis?

ARVĪDS. Jā...

Brīdī stings klusums – Rita nespēj slēpt pārsteiguma lielumu.

Arvīds runā lēnīgi – kā cilvēks, kurš to dara reti.

RITA. Tu... tu slēp: tagad es visu saprotu! Tu vienkārši negribēji ar mums runāt, ja?

ARVĪDS. Nē...

RITA. Kas *nē*? Negribēji runāt vai gribēji, bet nerunāji?

ARVĪDS. Neko nejautāji.

RITA. Tu runā tikai tad, kad tev kāds kaut ko jautā?

ARVĪDS. Ja jautā, tad grib dzirdēt.

RITA. Mēs visu laiku gribam tikai runāt?

ARVĪDS. Jā.

RITA. Un tev nemaz, nemaz nekad negribējās mums kaut ko pateikt?

Brāļiem? Šitam spermas maniakam! Negribējās?

ARVĪDS. Nē.

RITA. Viņš taču visu to darīja tikai savā labā, tu saprati?

ARVĪDS. Jā.

RITA. Un nekā neteici?!

ARVĪDS. Viņš pats visu zināja.

RITA. Ārprāts!... Un tās tavas sievietes tāpēc arī te paliek?! Lai tu pacietīgi klausītos, kad viņas iztarkšķ visas savas traģēdijas un drāmas! Esi par to domājis?

ARVĪDS. Nē.

RITA. Viņas izmanto tevi! Tu taču esi ideāls! Tāpēc viņas skrien šurp! Tie, kas tur skraidīja, ir tavi bērni, cik?

ARVĪDS. Pieci.

RITA. Un tu viņas visas tur uzturi?

ARVĪDS. Mēs dzīvojam kopā.

RITA. Paldies Dievam, pavisam ideāls tu neesi! Un jūs visi dzīvojat tur, ezermalā?

ARVĪDS. Jā.

RITA. Ko tu te dari? Strādā – naglo, metini, ēvelē?

ARVĪDS. Jā.

RITA. Lai necūkātu mājās?

ARVĪDS. Tā labāk.

RITA. Šī ir tava tēva māja, dzimtas māja! Tu to saproti?

ARVĪDS. Jā.

RITA. Tev tas nav svarīgi?

ARVĪDS. Laba māja vēl.

RITA. Un tavi bērni nav mūsu uzvārdā?

ARVĪDS. Nav.

RITA. Tagad es tev kaut ko pastāstīšu: es laikam beidzot esmu visu izskaitļojusi! Tu biji mammiņai mīļākais dēls, un tāpēc viņa pati tevi iekārtoja tajā psihenē – lai paglābtu no tēva. Džeikobiņu viņa upurēja. Nē, viņu vienkārši nevarēja iesmērēt par trako, un tad nu glāba kā nu mācēja. Tik vien kā zāģi varēja šim atnest – lai ābelei augšu norautu. Kad viņam olas bija tajās skrūvspīlēs, tad viņa noteikti dabūja zilu aci: lai nelien, kur nevajag. Es pat

domāju, ka Džeikobiņš aizlaidās ar mamma smērētām maizītēm. Bet Juris uzreiz saprata, kā īstam tēva dēlam jādomā. Kāpēc tu neko nesaki?

ARVĪDS. Ko?

RITA. Tā bija, kā es stāstu?

ARVĪDS. Ne gluži.

RITA. Bija gan! Un mamma speciāli nobrauca no tās kraujas! Tas nebija ceļa negadījums, kad viņi nositās!

ARVĪDS. Nezinu, nebiju tur.

RITA. Un psihenē labāk bija nerunāt?!

ARVĪDS. Tur tas pareizi.

RITA. Un tu nekad, nekad neesi darījis to, ko tev pašam ir gribējies?

ARVĪDS. Es daru, visu, ko gribu.

RITA. To niršanu taču tev sponsorē! *Ciltstēvam* – mīļā miera labad! Vai tad tā nav – viņas taču maksā?!

ARVĪDS. Pats es taisīju...

RITA. Kāpēc tev to vajag?

ARVĪDS. Neparasti.

RITA. Te, virs ūdens gan nav nekā neparasta, pilnīgi nekā?!

ARVĪDS. Viss ir tā, kā ir.

RITA. Bez sapņiem, bez mērķiem, bez kaislībām!... Cik garlaicīgs tips tu esi! Tu to saproti?!

ARVĪDS. Nezinu.

Rita pēkšņi cieši skauj Arvīdu, skūpst.

RITA. Tikai nedomā, ka es pievienojos komandai! Tas jau tagad nemaz nebūtu ētiski – šādā situācijā... Brāļi vispār zināja, ka tu runā tikai tad, kad tev kaut ko jautā?

ARVĪDS. Jā.

RITA. Iedomājies, es pat nebiju aizdomājusies, kā jūs sazināties, vai vispār runājat. Ar lapiņām, es domāju, zīmēm kaut kādām... Nedomā, es tev tagad nepiebraucu... es tiešām domāju tā, kā es teicu: es tevi nenosodu. Tu taču gribēji viņus noslīcināt, jau plānoji?

ARVĪDS. Nē, nejauši...

RITA. Oi, nevajag!!!... Man drīz brauks pakal, es aizbraukšu un būšu laimīga, laikam. Tikai nekā nejaudā. Paliksim labi draugi, ja?

ARVĪDS. Jā.

RITA. Nu... nožņaudz mani, ja gribi... tā pavisam nejauši... Kad bēres rīkosim?

ARVĪDS. Kam?

RITA. (*smejas*) Man!...

Pēkšņi logā parādās divi slapji, dūņām aplīpuši stāvi – Juris kā svārkus nes zemūdens zvana apakšējo daļu, Jēkabs ir zem augšējās: redzamas vien viņa apakšbikses un plikās kājas. Zvans ir stipri bojāts, lampas āķi norauti.

Brīdi kluss.

Tad Rīta izmisīgi kliez. Kad Juris atbild ar skaļu un draudīgu rēcienu, viņa klupdama metas laukā pa durvīm, prom.

Juri gan acīmredzami nodarbina kas cits – viņš iegāž pa logu istabā Jēkabu, tad ceļ iekšā istabā zvana apakšpusi un kāpj iekšā arī pats. Viņš ir ļoti satraukts, bet mērķtiecīgs: viņš vēlas salabot zvanu un iespējami ātrāk. Tas noprotams vien no Jura darbošanās un neadekvātajām skaņām, kas aizvieto sakarīgu runu: šķiet, ka vārdi netiek nopakaļ viņa sakāmā milzīgajam apjomam. Viņš izrīko, norāda un līdzdarbojas, bez žēlastības ik pa brīdim iekautīdams Jēkabu, kurš viņaprāt nav pietiekoši ātrs un attapīgs. Pret Arvīdu gan Juris izturas ar cieņu – atzīdams par meistarību. Nekad iepriekš Juri neredzējušai personai varētu šķist, ka šis tips ir nepārejoši vājprātīgs.

JĒKABS. (*čukst, Arvīdam*)... Viņš negribēja gaidīt, viņš...

Jau atkal Jēkabs saņem šķēlienu pa pakausi – par lieku runāšanu. Jura nesaprotamo komentāru kļūst arvien vairāk, viņš neklust vairs nemaz.

JĒKABS. (*čukst, Arvīdam*) Ātros izsauc, ātros!...

Juris nežēlīgi klusina Jēkabu. Tad viņš, šķiet, ko vaicā Arvīdam. Acīmredzami, ka Arvīds saprot.

ARVĪDS. Divas papildus šuves pietiks...

Nu Juris īd tikai jautājoši, bet Arvīds atbild pavisam rāmi. Darbošanās nerimst.

ARVĪDS. Jā, noteikti.

JURIS. ...

ARVĪDS. Jā, ļoti silts ūdens.

JURIS. ...

ARVĪDS. Brīnums, jā.

JĒKABS. Kāpēc viņš sāka tur ārdīties?

Juris jau atkal klusina Jēkabu, un atkal ko jautā Arvīdam.

ARVĪDS. Labāk rīt.

Juris gan spēji kļūst agresīvs, uzbrūk Arvīdam. Jēkabs metas tam palīgā – viņš tik ilgi sit Jurim pa muguru, kamēr viņš neiztur – nu viņš tver Jēkabu. Tas gan izlokās un bēg, mirklī izlecot pa logu. Juris nopakaļ. Abi prom. Dzirdams, kā Juris vajā Jēkabu – abi izskrien no pagalma. Arvīds gan – itin kā nekas nebūtu noticis – turpina labot zvanu. Pēc brīža pa durvīm iebrāžas Jēkabs – aizelsies viņš ar muguru stutē durvis.

JĒKABS. Izsauc ātros!!! Ko stāvi?!!!...

ARVĪDS. Nav telefona.

JĒKABS. Viņš grib vēlreiz paslīcināties?

ARVĪDS. Salabosim.

JĒKABS. Viņš pārāk ilgi bija bez skābekļa – hromosomas galvā atmirušas! Tu nesaproti?

ARVĪDS. Nav pirmā reize.

JĒKABS. Tu esi viņu tādu redzējis?!

ARVĪDS. Tu arī.

JĒKABS. Kad viņš tēju sev uzrāva virsū?

ARVĪDS. Mamma tā kaimiņiem teica. Ka tāpēc sāp, ka tāpēc trako. Tēvs bija nogāzis stārķa ligzdu. Juris gribēja stutēt vietā.

JĒKABS. Juris?! Ligzdu?!...

ARVĪDS. Augstu tie stārķi lido. Prom. Balti. Skaisti.

JĒKABS. Un krāmē visiem citiem uz galvas!... Kas tur ezerā, apakšā tik līdzīgs?

ARVĪDS. Nezinu, viņš bija pirmais.

JĒKABS. Melns, auksts pakaļcaurums. Pilis, smaragdi, briljanti?

ARVĪDS. Tēvs teica, ka tur tikai vienmēr ķeras.

JĒKABS. Vecais?!

ARVĪDS. Jaunībā pats arī esot līdis lejā. Gandrīz noslīcis. Nesanāca.

JĒKABS. Ā!!!... Un pēc tam visu niknumu uz mums izgāza!... Juris toreiz arī norāvās? Par to ligzdu?

ARVĪDS. Aizbēga. Mežā. Tēvs. Juris ar nazi skrēja.

JĒKABS. Vecais aizbēga?!

ARVĪDS. Atnāca atpakaļ ar Mihelsonu bisi.

JĒKABS. Šāva?

ARVĪDS. Mamma paspēja, pierunāja Juri. Izraka bedri, apglabāja to ligzdu.

Aiz egles, tas kalniņš.

JĒKABS. Ligzdu glabāja?! Kur Rekša kaps?

ARVĪDS. Kopā. Ielika ligzdā iekšā. Reksis Jurim tikai klausīja.

JĒKABS. Vecais nošāva?

ARVĪDS. Šāva.

JĒKABS. Uz Juri?

ARVĪDS. Reksis priekšā paskrēja.

JĒKABS. Es tikai to applaucēšanos atceros – kāpēc?

ARVĪDS. Mamma mūs aizveda. Pie Ozoliņiem.

JĒKABS. Tie svēteļi taču tikai visu piedirš!...

Pēkšņi un spēji veras durvis – Jēkabs ielido istabā. Juris ir atpakaļ, atsāk Jēkaba vajāšanu. Kad šķiet, ka Jēkabam jau beigas klāt, Arvīds sagrābj Juri un, neskatoties uz viņa izmisīgo pretošanos, ved to laukā pa durvīm – abi prom.

Brīdi kluss, vien Jēkabs tver elpu, un dun brāļu kautiņš pagalmā. Jēkabs satrūkstas, veroties durvīm – tā ir Rita. Viņa skrien pie loga, lai paslepen lūkotos pagalmā.

RITA. (čukst) Viņš to Juri nožņaug! Kāpēc? Kas jums te notiek?

JĒKABS. Jau sapriecājies? Puisis ar trubiņu jau ir klāt?

RITA. (spēji ieraudas) Tu domā, ka pazīsti mani?... Mani nepazīst neviens!...

JĒKABS. (mēdās) Tajā seriālā stiprāk raudāja!...

RITA. (par notiekošo pagalmā) Ārprāts!... O-o-o-!!!... Tas nav Juris!... Viņi ir zvēri!...

JĒKABS. Juris... viņš varbūt... Tici, ka ir kāda cita pasaule?...

RITA. Āmen!... (par pagalmu) O-o-o-!!!...

JĒKABS. Tu teici, ka cilvēks var lidot, ka visums cits...

RITA. Kā viņš nenoslīka?

JĒKABS. Tā nevar! Tā nevar dzīvot! Tev viss Jurim jāizstāsta! Gribi, es palīdzēšu?!...

RITA. Tu?!

JĒKABS. Jā, es esmu lops, bet kādreiz ir... pienāk diena, kad...

RITA. (mēdās) Tajā seriālā stiprāk raudāja!...

Veras durvis, pa tām nāk iekšā Arvīds – viņš ir cietis: pārsista pat lūpa.

JĒKABS. Kur... kur Juris?

RITA. (*par pagalmu*) Vēl dzīvs. Un pie vietas.

JĒKABS. (*Arvīdam*) Tā nevar, nevar! Mums kaut kas ir jādara!...

RITA. Viņam ir jājautā, citādi neatbildēs!

JĒKABS. Ko mums tagad darīt? Varbūt mums... mums nemaz nevajag tur... nemaz nevajag nirt un to redzēt?

ARVĪDS. Nezinu.

JĒKABS. Tu zini!!! Zini, zini! Tu taču visu zini!!!...

Jēkabs metas Arvīdam virsū. Kaut nopietns pretinieks viņš nav, Arvīdam tomēr jāpapūlas, lai nokratītu brāli nost. Nu arī Jēkabam ir pārsista lūpa.

RITA. (*palūkojusies pagalmā*) Juris prom!...

JĒKABS. Priecājies! Noslīka varbūt beidzot – dīķī!...

Tomēr tad jau veras durvis un Juris stāv uz sliekšņa – arī viņam pārsista lūpa. Juris gan smaida. Viņam rokā tā pati Arvīda nestā un Ritas pazaudētā līdaka. No Jura apakšdelma nokarājas ķēdes gals: viņš acīmredzami ir bijis kur piesiets, bet atbrīvojies.

JURIS. (*par līdaku*) Re, krūmos. Izlūkusi krastā, pati izlūkusi. Mēs lecam iekšā, viņas laukā – pašnāvība. Jo dīķis. Dīķis ir dīķis: nav kur ienirt. Viss skaidrs. Pa riņķi, pa riņķi. (*Arvīdam*) Tu pārsteidzi. Paldies. Bet... grūti tagad, zini... Es nervozēju...

Negaidīti Rīta velk no jakas kabatas laukā pistoli un neveikli tēmē, kādēļ Jēkabs pat iesmejas. Tad Rīta šauj. Arvīds krīt un vairs nekustas.

JĒKABS. Policijas pistole?!...

RITA. Tu to gribēji! Jūs abi gribējāt!...

JĒKABS. Tas ir citādi!... Juri!...

RITA. (*Jurim*) Tu tikai aizstāvējies.

JĒKABS. Viņa grib tevi iesēdināt, es zinu! (*Rītai*) Puisis jau gaida mašīnā?...

RITA. Tev vēl ir iespēja aiziet!

JĒKABS. Tie ir mani brāji!!!... (*Jurim*) Es visu zinu, par ligzdu!...

RITA. Tev ir riebīga balss, zināji?!...

Jēkabs metas atņemt Rītai pistoli, taču viņa izšauj vēlreiz – arī Jēkabs krīt bez dzīvības pazīmēm.

RITA. (*Jurim*) Tagad gan tu esi pārkāpis aizstāvēšanās robežu. Plus policista pistoles zādzība. Un cietumā tevi izvaros. Izskatās slikti.

JURIS. Kas jūs esat?...

RITA. O! Sāksim tēlot?! Ilgstošs skābekļa bads, smadzenes sviestā, bet pēc pusgada izveseļosimies? Un sāksim visu no jauna... (*mēdās*) Līdaka no dīķa izlēkusi!...

JURIS. Es kaut ko sapratu...

RITA. Tev vēl ir iespēja, mīļais.

JURIS. Mums visiem ir, visiem...

RITA. Piedod...

Rīta spiež pistoli Jurim krūtīs, šauj – arī Juris krīt un vairs nekustas.

Brīdi kluss.

Tad Rīta rūpīgi noslauka no pistoles pirkstu nospiedumus un iespiež pistoli

Jurim plaukstā. Saulriets ir jau pavisam košs.

Rīta zvana.

RITA. (*klausulē, ne savā balsī*) ... Trešais, trešais, te bāze!... Kā dzirdat? Te bāze? Kā dzirdat?... (*savā balsī*) Ilgi? Saule vēl nav norietējusi. Paskaties – ābeles sarkanas... Māki līdaku uzcept?... Nē, citādi sanāca drusku... vēl citādāk... un vēl citādāk... Jā, viena, gaidu... Es dzirdu, labi dzirdu, mīļais... Jā, es dzirdu... Dzirdu, dzirdu... dzirdu...

Šķiet, saruna nav galā, tomēr Rīta strauji nospiež atsaukuma pogu.

Brīdi kluss.

Tad viņa ņem no Jura rokas laukā tikko iestutēto pistoli un atkal sāk to

rūpīgi berzt. Viņas telefons uzstājīgi zvana, tomēr Rīta tam vairs

nepievēršas līdz tas klust. Nolikusi tīro ieroci galda vidū, viņa ņem Jura

telefonu, zvana.

RITA. (*klausulē, ne savā balsī*) ... Policija?!... Te viens jūsējais, viens *kruķis* šaudās, jā!... Vai, palīgā...

Viņa ar spēku met telefonu zemē, tas sašķīst.

Kad Rīta pēdējo reizi palūkojas pa logu, saule nozūd aiz apvāršņa – strauji

kļūst tumšs. Rīta steidzīgi iziet pa durvīm, prom.

Tad krēslu šķeļ zilās gaismas zibšņi – mājai tuvojas policijas auto ar

iedegtām bākugunīm. Spodri viz zvans pašā istabas vidū.

Pēc brīža istabā kas sakustas – Arvīds paceļ galvu, tad slienās kājās. Viņš

aplūko Juri, tad Jēkabu: abi ir miruši.

Zilie zibšņi tuvojas, bākugunu, šķiet, kļūst vairāk.

Viņš atkal klusi smaida.

* * * * *